

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 2-3 grudnia 2013 r. na kierunku „kulturoznawstwo”

**prowadzonym w ramach nauk humanistycznych
na poziomie studiów pierwszego stopnia
o profilu praktycznym oraz
na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej
na Wydziale Studiów Stosowanych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. UAM dr hab. Beata Mikołajczyk - członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz- ekspert PKA

prof. dr hab. Eugeniusz Wilk – ekspert PKA

mgr Ludmiła Grudniak-Wal - ekspert PKA

Michał Hojarski – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu RP

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „kulturoznawstwo” prowadzonym na Wydziale Studiów Stosowanych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo wybrane zamówione dokumenty, przeprowadził hospitację i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe pod względem między innymi podobieństwa do źródeł internetowych, dokonał także oceny losowo wybranych prac etapowych.

(w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1. Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Kolegium Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy Uchwałą z dnia 25 września 2012 r. przyjęło „Strategię Rozwoju Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy na lata 2012-2016”. Dokument ten zawiera min. sformułowaną misję Uczelni, wizję, cele strategiczne i sposób ich realizacji. Misją Uczelni jest bycie instytucją funkcjonującą w oparciu model uniwersytetu przedsiębiorczości i zarządzana w modelu „organizacji uczącej się”. Główne obszary objęte Misją Uczelni stanowią:

- upowszechnienie wykształcenia wyższego i działalność wychowawcza – w sposób zapewniający równe szanse obywatelom polskim i niepolskim, przy jednoczesnym prowadzeniu kształcenia w sposób formujący twórcze i krytyczne osobowości, świadomość wagi nieustannego podnoszenia kompetencji oraz postawy przedsiębiorczości i zaangażowania;
- prowadzenie kształcenia ustawicznego w formach elastycznych i najlepiej dostosowanych do indywidualnych cech i oczekiwań słuchaczy;
- prowadzenie działalności naukowej przede wszystkim w obszarze nauk społecznych i technicznych, ze szczególnym naciskiem na badania stosowane.

W dokumencie „Strategia Instytutu Kulturoznawstwa WSG” przyjęto, że rolą Instytutu jest wzbogacanie wiedzy na temat kultury i na temat organizacji i zarządzania instytucjami kultury. Brak jest misji i strategii Wydziału prowadzącego kierunek kulturoznawstwo. ZO PKA rekomenduje władzom Uczelni szybkie uzupełnienie tego braku, gdyż Ustawa o Szkolnictwie wyższym nakłada na podstawowe jednostki organizacyjne (wydziały) obowiązek posiadania takich dokumentów.

Koncepcja kształcenia przedstawiona w WSG w Bydgoszczy dla kierunku kulturoznawstwo pozostaje w związku z misją Uczelni, która opiera się na takich sformułowaniach, jak: „model uniwersytetu przedsiębiorczości”, „jedność wszystkich obszarów wiedzy”, „model organizacji uczącej się”. Cele kształcenia określone przez Instytut Kulturoznawstwa WSG w pierwszej kolejności odnoszą się do „wzbogacania wiedzy na temat kultury” oraz organizacji i zarządzania instytucjami kultury.

2. wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Uchwałą Nr 17/2011/2012 Senatu wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia 26 czerwca 2012 r. zostały zatwierdzone opisy efektów kształcenia obowiązujące studentów rozpoczynających kształcenie w roku akademickim 2012/2013.

Przyjęty na ocenianym kierunku na I stopniu kształcenia profil nauczania praktycznego wymagał włączenia rozmaitych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych do budowania koncepcji celów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku. Uczestnictwo tych gremiów było także nieodzowne przy budowaniu zakładanych efektów kształcenia na uruchomionych przed rokiem studiach II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Podejmowane decyzje w zakresie kształcenia na obu poziomach uwzględniają opinię interesariuszy wewnętrznych, do których należą władze Wydziału i Instytutu, członkowie niedawno powołanego Zadaniowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia podlegającego Dyrekcji Instytutu i władzom Wydziału na poziomie jednostki organizacyjnej. Na poziomie ogólnouczelnianym temu Zespołowi odpowiadają senackie komisje podlegające Rektorowi (Uchwała nr 20/2011/2012 Senatu WSG z dnia 25 września 2012 r. w sprawie wprowadzenia w WSG Wewnętrznego

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia – WSZJK). W pracach Zespołu biorą udział studenci aktywni w działalności Samorządu Studenckiego. Poza tym koncepcja studiów jest konsultowana z przedstawicielami studentów na poszczególnych latach studiów i z absolwentami (głównie z powstałą w roku akademickim 2012/2013 Radą Absolwentów Kierunku Kulturoznawstwo). Do grupy interesariuszy zewnętrznych uczestniczących w procesie kształtowania koncepcji kształcenia należą przedstawiciele miejscowych instytucji kultury (m.in. rekrutujący się z Teatru Polskiego, Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy, Filharmonii Pomorskiej, Opery Nova), organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz kultury w Bydgoszczy i Toruniu, a także reprezentanci jednostek samorządu terytorialnego (Rady Miasta i Prezydenta Bydgoszczy) oraz przedsiębiorcy z sektora publicznego i prywatnego związani z rynkiem kultury. Poza tym swoje programy kształcenia władze Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy konsultują z zapraszanymi na wykłady gośćmi z renomowanych uczelni krajowych i zagranicznych. Dla zacieśnienia współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i w celu jej sformalizowania w ramach Ogólnouczelnianego Systemu Zarządzania Jakością powołano Konwent (Radę) Interesariuszy Zewnętrznych (Konwenty Wydziałowe), składający się z dwóch podkomisji: Strategicznych Partnerów Branżowych i Partnerów Międzynarodowych. Z myślą o doskonaleniu programów nauczania podpisane zostały umowy partnerstwa strategicznego z Centrum Kultury Dwór Artusa w Toruniu, Telewizją Polską S.A oddział w Bydgoszczy, Teatrem Polskim im. Hieronima Konieczki w Bydgoszczy, a także liczne umowy o współpracy, w tym realizacji praktyk podpisywane przy okazji różnorodnych działań kulturotwórczych. Przyjmowane rozwiązania w sposób automatyczny przekładają się na wpływ interesariuszy zewnętrznych na kształtowanie kierunków działania Uczelni w powiązaniu z potrzebami rynku pracy, którym w dużej mierze podporządkowany został profil programów nauczania oraz zakładane efekty kształcenia. Zasady te wypracowane wspólnie z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi sprzyjają przede wszystkim łączeniu wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi, tak aby absolwent kierunku mógł konstruktywnie pracować w instytucjach kultury, fundacjach i stowarzyszeniach artystycznych, samorządzie oraz w organizacjach pozarządowych działających w sferze społeczno-kulturalnej, a także aby był zdolny do podjęcia własnej działalności gospodarczej w sferze upowszechniania dóbr kultury.

Komentarz:

- *Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.*
- *Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju.*
- *Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.*

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia opracowana dla studiów I stopnia o profilu praktycznym oraz II stopnia o profilu ogólnoakademickim wpisuje się w misję oraz strategię Uczelni i Instytutu, istotnym brakiem jest niesformułowanie misji i strategii dla wydziału prowadzącego oceniany kierunek. Studenci w trakcie studiów mają szeroką możliwość sprawdzania swoich praktycznych umiejętności, dzięki włączeniu w strukturę Instytutu

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

innowacyjnej jednostki – Akademickiej Przestrzeni Kulturalnej, dysponującej bogatą infrastrukturą wystawienniczą, salą widowiskową, studiem nagrań i ciemnią fotograficzną.

2) Zostały wypracowane procedury, które umożliwiają uczestnictwo wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Uchwałą Senatu Nr 13/2011/2012 z dnia 6 marca 2012 r. Uczelnia określiła wytyczne do opracowania i wprowadzania programów kształcenia zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Następnie zostały one zatwierdzone Uchwałą Senatu Nr 17/2011/2012 z dn. 26 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia opisu efektów kształcenia na danym kierunku, poziomie oraz profilu kształcenia. W powyższych uchwałach zostały określone efekty kierunkowe oraz przyporządkowane do efektów obszarowych określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

Przyjęte i realizowane przez WSG efekty kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo są zgodne – formalnie rzecz ujmując – z opisem efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych (zob. Załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r.). Bliższe porównanie jednakowoż obydwu dokumentów prowadzi do wniosku, że opis efektów opracowany przez zespół WSG jest w gruncie rzeczy powieleniem wzorca ministerialnego, z niewielkimi modyfikacjami stylistycznymi (niemal w każdym opisie powtarza się ogólnikowe sformułowanie: „z zakresu kulturoznawstwa” i „z wybraną sferą działalności kulturalnej”). W rezultacie powstał dokument bardzo ogólnikowy, będący wariantem dokumentu ministerialnego, i przede wszystkim nie oddający istoty i specyfiki prowadzonych studiów. Dotyczy to zarówno charakterystyki proponowanych specjalności, jak również profili kształcenia: na stopniu pierwszym jest to profil praktyczny, a na stopniu drugim profil ogólnoakademicki. Innymi słowy brak tutaj widocznego, bezpośredniego związku między przyjętym opisem efektów kształcenia, a realizowanym programem i planem studiów.

A zatem ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych z tego powodu jest niemożliwa. Po drugie sylabusy poszczególnych przedmiotów, w dużej części, nie zawierają opisów efektów przedmiotowych, co w zasadzie uniemożliwia także ocenę tej spójności.

W przygotowaniu programów specjalności na studiach I stopnia (szczególnie tych o profilu praktycznym) uczestniczyły – według zapewnień przedstawicieli Wydziału – osoby zawodowo związane z instytucjami i organizacjami zawodowymi. Brak jednak wystarczających danych, które potwierdzałyby udział interesariuszy zewnętrznych w pracach nad przygotowaniem programów studiów, tak więc utrudniona jest ocena stopnia uwzględnienia wymagań rynku pracy.

Przedstawione programy studiów kulturoznawczych powiązane zostały przez autorów programów z dziedziną nauk humanistycznych oraz z dyscypliną naukową kulturoznawstwo (przynależącą do humanistyki). Analiza dostarczonych planów studiów oraz sylabusów pozwala sformułować wniosek, że niektóre specjalności, a mianowicie te, które jednoznacznie zawierają treści kształcenia związane z dziennikarstwem, w sposób jednoznaczny powiązane są z dyscypliną „nauki o mediach”, która usytuowana jest w dziedzinie nauk społecznych (w odróżnieniu od medioznawstwa kulturoznawczego, które łączy się z humanistyką). Tak więc programy studiów, a w szczególności opisy efektów kierunkowych, winny mieć charakter międzyobszarowy (odnoszący się do nauk humanistycznych i nauk społecznych).

Programy studiów, których realizacja rozpoczęła się przed 1 października 2012 są zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Dalszym, widocznym mankamentem omawianego dokumentu jest to, że poszczególne sformułowania i zapisy, będące powtórzeniem w znacznym stopniu zapisów opracowania ministerialnego, są trudno weryfikowalne. Ogólnikowość i schematyczność poszczególnych sformułowań utrudniają zatem w istotny sposób sprawdzalność efektów kształcenia ocenianego programu. Efekty kształcenia sformułowane zostały w opinii studentów w sposób dla nich zrozumiały, jednak ZO PKA nie podziela w pełni tej opinii. Efekty kształcenia są zdaniem ekspertów PKA sformułowane zbyt ogólnikowo.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Instytut Kulturoznawstwa WSG tylko częściowo stosuje kompleksowy i przejrzysty system oceny zakładanych efektów kształcenia. Z pewnością klarowne zasady istnieją na etapie dyplomowania (szczegóły poniżej). Świadczyć o tym, przyjęte przez właściwe organy Uczelni, dokumenty określające w sposób precyzyjny tryb postępowania na etapie powstawania prac dyplomowych oraz na etapie przeprowadzania egzaminów dyplomowych (szczegółowe informacje na ten temat znajdują się poniżej). Dostarczona Zespołowi Oceniającemu dokumentacja potwierdza, że w Instytucie Kulturoznawstwa prowadzona jest procedura sprawdzania jakości zajęć dydaktycznych w postaci systematycznie odbywanych hospitacji. Władze Uczelni oraz dyrekcja Instytutu Kulturoznawstwa, jak wskazują odpowiednie fragmenty „Raportu Samooceny”, są świadome konieczności prowadzenia kompleksowej oceny osiągania efektów kształcenia, jednak faktycznie prowadzone procedury tych ocen pozostawiają jednak sporo do życzenia: przede wszystkim nie wskazano, jak poszczególne kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje) są osiągane i realizowane w procesie dydaktycznym. Ocena powyższa wynika z analizy sylabusów, które są niekompletne i nie zostały opracowane według jednolitych kryteriów: przede wszystkim tylko niektóre z nich zawierają opisy efektów przedmiotowych i nie wszystkie też zawierają odniesienia efektów przedmiotowych do kierunkowych. Ponadto należy odnotować brak matryc efektów kształcenia dla studiów I stopnia. Na II stopniu matryce te zostały opracowane jedynie dla dwóch specjalności.

Program kształcenia obejmuje obowiązkowe praktyki zawodowe. Szczegółowe zasady realizacji praktyk określają: „Regulamin studiów” w § 25 oraz Regulamin Praktyk.

Proces dyplomowania został ustalony w „Regulaminie studiów” w § 37-42 oraz w Uchwale Kolegium WSG w Bydgoszczy z dn. 22 listopada 2012 r. w sprawie procesu dyplomowania.

Skrypt „Zasady pisania prac dyplomowych”, opracowany przez pracowników Uczelni stanowiący wytyczne, jakie powinna spełniać praca dyplomowa, jest dostępny dla studentów na platformie „e-WSG”. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem uprawnionego nauczyciela akademickiego. Tematyka pracy musi być zgodna z kierunkiem studiów. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent wyznaczony przez dziekana. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana, w skład, której wchodzi: dziekan lub nauczyciel akademicki wyznaczony przez dziekana, jako przewodniczący, promotor pracy dyplomowej i jej recenzent.

Tematyka prac dyplomowych: licencjackich i magisterskich poddawana jest do zatwierdzenia Radzie Naukowej Instytutu Kulturoznawstwa do końca lutego. Pracę licencjacką na kierunku „kulturoznawstwo” student opracowuje przez dwa semestry – V i VI, na III roku studiów pierwszego stopnia. Przygotowanie do opracowania pracy dyplomowej odbywa się w toku następujących przedmiotów: metodologia badań naukowych, wykład monograficzny, projekt badawczy, komputerowe metody opracowania danych, proseminarium dyplomowe, konsultacje dyplomowe. Egzamin składa się z następujących części: prezentacja pracy licencjackiej; odpowiedź na dwa wybrane losowo pytania kierunkowe; odpowiedź na jedno losowane pytanie specjalnościowe.

Z kolei pracę magisterską na kierunku „kulturoznawstwo” student opracowuje przez trzy semestry – II, III i IV. Przygotowanie do opracowania pracy odbywa się w toku następujących przedmiotów: metodologia badań naukowych, wykład monograficzny, projekt badawczy, seminarium, konsultacje dyplomowe. Podczas egzaminu student losowo wybiera dwa pytania: jedno spośród pytań kierunkowych i jedno spośród pytań związanych z ukończoną przez niego specjalnością. Trzecie pytanie dotyczy problematyki pracy magisterskiej, szczególnie wyników badań własnych.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Uczelnia prowadzi badania losów karier absolwentów. W latach poprzednich badania te realizowane były w sposób, który nie miał charakteru systemowego. W 2008 roku w Uczelni wszedł w życie program „Absolwent”, program ten ma na celu systemowe badanie losów absolwentów WSG, dodatkowym celem jaki stawia uczelnia systemowi jest budowanie więzów z absolwentami, co na tak nielicznym kierunku jak wizytowane *kulturoznawstwo* jest prowadzone w sposób skuteczny i staje się też obszarem wymiany doświadczeń zawodowych oraz zasobem danych o losach i sukcesach absolwentów. Z założenia program „Absolwent” ma spełniać promocyjno – integracyjne funkcje, a zatem być nie tylko forum wymiany informacji o barierach/ułatwieniach absolwentów na rynku pracy, ale i źródłem danych o potrzebach edukacyjnych zarówno absolwentów, jak i szerokiego otoczenia społeczno – gospodarczego Uczelni. W 2011 roku, Uczelnia w związku z obowiązkiem monitorowania losów absolwentów, wprowadziła obligatoryjny udział w badaniach wszystkich kończących studia. Wykorzystuje się elektroniczny system ISAPS. Gromadzenie danych ankietowych koordynuje Biuro Karier i Promocji Absolwentów WSG oraz Pracownia Analiz Społecznych

i Rynkowych Instytutu Nauk Społecznych WSG. Koncepcja zakłada przeprowadzenie ankietyzacji absolwentów I, i II stopnia w cyklach 3 i 5 – letnich.

Komentarz:

- *Ocena zgodności założonych kierunkowych i specjalnościowych oraz przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku;*
- *Ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy³, z którego kierunek się wywodzi;*
- *Ocena możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów).*
- *Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia (czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany).*
- *Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny.*
- *Ocena czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów i czy system ten jest powszechnie dostępny, Ocena czy system obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania, a także czy wymagania są wystandaryzowane. Ocena uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu oraz stopień dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość ocena czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni .*
- *Ocena monitorowania przez jednostkę karier absolwentów na rynku pracy oraz wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia. procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.*

³ użyte określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, stopień i tytuł naukowy, działalność naukowo-badawcza, dorobek naukowy, oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki, dyscypliny artystyczne, stopień i tytuł w zakresie sztuki, oraz działalność artystyczną i dorobek artystyczny.

- *W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli poprzednio były sformułowane, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.*

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Wybrane losowo do oceny prace dyplomowe oraz prace etapowe są zróżnicowane pod względem poziomu merytorycznego. Przeważa ocena pozytywna. Wystawione oceny oraz recenzje w większości przypadków są adekwatne. W ocenianiu niektórych prac dyplomowych (licencjackich) w roli recenzenta wystąpił pracownik z tytułem zawodowym magistra, co z ocenie ZO PKA jest praktyką złą. W procesie dyplomowania powinny uczestniczyć osoby z wiedzą i doświadczeniem akademickim.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Przyjęte przez Uczelnię efekty kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo, formalnie zgodne z efektami właściwymi dla nauk humanistycznych, są sformułowane bardzo ogólnikowo stanowiąc w gruncie rzeczy zmodyfikowaną wersję tych pierwszych. A przyjęte efekty nie odnoszą się precyzyjnie do treści programowych (szczególnie na poszczególnych specjalnościach) i tych, które decydują o praktycznym profilu studiów.
- 2) Przyjęte efekty (sformułowane w sposób bardzo ogólny) są tylko w pewnym stopniu sprawdzalne, choć efekty kształcenia w opinii studentów są zrozumiałe i sprawdzalne. Widocznym mankamentem dokumentacji programowej jest brak matryc efektów kształcenia (matryce takie są opracowane tylko dla dwóch specjalności na II stopniu)
- 3) System oceny efektów kształcenia jest tylko częściowo efektywny.
- 4) System badania interesariuszy zewnętrznych w Uczelni funkcjonuje, działa również badanie losów absolwentów

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Program studiów przewidziany na lata 2011-2014, dla studiów I stopnia, a więc przed wprowadzeniem zasad KRK, został zaprojektowany zgodnie ze standardami kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo. Grupa treści podstawowych, a więc kształcenie w zakresie kultury z perspektywy różnych dyscyplin naukowych (w tym socjologia, komunikacja społeczna, antropologia kultury, dzieje kultury) – są obecne w programie studiów. W powyższym zatem zakresie efekty kształcenia są osiągalne w stopniu zadowalającym. Te same uwagi da się sformułować wobec treści kształcenia w zakresie filozoficznych i metodologicznych podstaw kulturoznawstwa. W programie studiów obecne są treści z zakresu historii filozofii, logiki i metodologii nauk, semiotyki kultury. Również w kształceniu w zakresie wiedzy o sztuce i literaturze obecne są treści wiedzy o sztuce, antropologii i literaturoznawstwa. Poprawnie zaplanowana została także w programie kształcenia grupa treści kierunkowych dotyczących: teorii kultury, podstaw nauk o kulturze, kultury audiowizualnej a także treści odnoszących się do instytucji kulturalnych i zasad ich działania.

W obrębie scharakteryzowanych studiów kulturoznawczych w WSG proponowane są następujące specjalności: na studiach stacjonarnych – dziennikarstwo i kultura mediów, fotografia i techniki multimedialne, animacja i zarządzanie w kulturze. Na studiach niestacjonarnych: animacja i zarządzanie w kulturze oraz fotografia i techniki multimedialne. W przygotowanych przez WSG materiałach przedwizytacyjnych brak planów studiów wymienionych specjalności. Również w trakcie wizytacji, pomimo wielokrotnie powtarzanych próśb o dostarczenie wszystkich aktualnych planów studiów, Zespół Oceniający nie otrzymał tych dokumentów. Jedynie w „Raporcie Samooceny” (s. 7 i 8) ogólnie scharakteryzowane są prowadzone specjalności, lecz można domniemywać (na podstawie ich zmienionych nieco nazw), że odnoszą się one raczej do programów studiów wprowadzonych po roku 2012. Brak wskazanych wyżej planów, które są kluczowymi dokumentami regulującymi przebieg procesu dydaktycznego w szkole wyższej, prowadzi do sformułowania jednoznacznie negatywnej opinii wobec prowadzonych studiów.

Program studiów przewidziany na lata 2012 – 2015 dla studiów I stopnia (profil praktyczny) podlega ocenie według kryteriów zawartych w KRK. Należy powtórzyć sformułowaną wcześniej (kryterium 2) uwagę, że przedstawiony przez WSG opis efektów kształcenia nie odzwierciedla specyfiki prowadzonych studiów. Program studiów na lata 2012 – 2015 przewiduje prowadzenie następujących specjalności: dziennikarstwo i media, zarządzanie kulturą, fotografia i techniki multimedialne. W materiałach przesłanych wraz z „Raportem Samooceny” znalazły się plany studiów dla dwóch specjalności prowadzonych w trybie studiów niestacjonarnych: zarządzanie kulturą oraz fotografia i techniki multimedialne. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający otrzymał plan studiów specjalności dziennikarstwo i media (realizowanej również w trybie niestacjonarnym). Należy stwierdzić, że plany studiów dwóch pierwszych specjalności znacząco różnią się od planu specjalności trzeciej – w zakresie treści „kanonicznych”. O ile w planach dwóch pierwszych specjalności wymieniono (w ramach modułu 2.) treści odnoszące się do Historii literatury z elementami analizy i interpretacji, Historii sztuki z elementami analizy i interpretacji dzieła plastycznego, Wiedzy o filmie z elementami historii filmu oraz Wiedzy o sztuce a także Wiedzy o literaturze, o tyle w planie specjalności dziennikarstwo i media tego modułu nie ma, a więc wszystkich tych treści brak. Plan tej specjalności w sposób ewidentny różni się od planów dwóch wcześniej sygnalizowanych specjalności, a jego kształt jest ogólnym odwzorowaniem planu studiów formułowanych według zasad standardów kształcenia. Niewątpliwą zaletą tego planu jest z kolei to, że ujmuje on treści (i odpowiadające im kursy) współtworzące specyfikę specjalności. Z kolei plany specjalności: Zarządzanie kulturą oraz fotografia i techniki multimedia, które są identyczne, nie zawierają w żadnym elemencie treści odnoszących się do tych specjalności (zawierają jedynie nazwy kilku modułów tworzących treści „kanonu kulturoznawczego”). Podsumowując: dokumentacja dotycząca programów studiów na I stopniu jest w stopniu rażącym niekompletna, co pozwala wyciągnąć wnioski, że przebieg procesu dydaktycznego nie odbywa się zgodnie z zasadami akceptowanymi w szkolnictwie wyższym.

Program studiów kulturoznawczych II stopnia (profil ogólnoakademicki, tryb studiów niestacjonarnych) obowiązuje w WSG od roku akademickiego 2012/2013. Jest ulokowany w obszarze nauk humanistycznych. Program zbudowany jest z następujących modułów: 1. Moduł przedmiotów ogólnouniversyteckich (w planie studiów nazwany modułem „przedmiotów kanonicznych”) - który obejmuje takie przedmioty, jak: kultura organizacyjna – organizacje uczące się, zarządzanie projektami, gra w przedsiębiorstwo. 2. Moduł przedmiotów podstawowych i kierunkowych - obejmuje następujące przedmioty: ekonomika kultury, teoria i praktyka animacji kultury, współczesne życie kulturalne, wybrane zagadnienia kultury popularnej, dziedzictwo kulturowe, kultura i tożsamość. 3. Moduł procesu dyplomowania (w planie studiów oznaczony „proces dyplomowania”) - obejmujący przedmioty: metodologia

badan naukowych, wykład monograficzny, komputerowe metody opracowania danych, proseminarium, konsultacje dyplomowe, projekt badawczy. Treści specjalistyczne realizowane są w modułach tematycznych obejmujących przedmioty przypisane następującym specjalnościom: 1. Specjalność animacja i pedagogika czasu wolnego - obejmuje 13 przedmiotów: m.in. pedagogika czasu wolnego, metodyka organizacji zajęć kulturalno-oświatowych, animacja środowiskowa, aktywizacja grup międzypokoleniowych, wybrane zagadnienia andragogiki, projektowanie imprez kulturalnych. Specjalność prowadzona jest jako trzysemestralna. 2. Specjalność arteterapia w edukacji i praktyce społecznej – obejmuje 20 przedmiotów: m.in. elementy terapii pedagogicznej, wstęp do arteterapii, alternatywne sposoby organizacji czasu wolnego, warsztaty arteterapeutyczne, elementy psychologii klinicznej, elementy psychologii osobowości, podstawy pracy socjalnej i polityki społecznej. 3. Specjalność dziennikarstwo i media internetowe - obejmuje 18 przedmiotów m.in. organizację pracy redakcyjnej, warsztat dziennikarza telewizyjnego, warsztat dziennikarza prasowego, warsztat dziennikarza radiowego, nowe media, etykę dziennikarską, historię i teorię reklamy, prawo prasowe i prawa pokrewne, krytykę literacką i artystyczną, media i marketing. 4. Specjalność zarządzanie w kulturze i rozrywce – event management - obejmuje 19 przedmiotów, m.in. social media, biznesplan, organizacja eventów w biznesie, ekonomika przemysłów kreatywnych, event marketing, badanie i analiza rynku kultury i rozrywki. Z punktu widzenia zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta studia II stopnia spełniają swoje cele: treści obecne w modułach przedmiotów kanonicznych oraz podstawowych w połączeniu z proponowanymi treściami modułu przedmiotów obszarowych (czyli odróżniających poszczególne specjalności) tworzą spójną całość. Treści te z jednej strony lokują się w obrębie kulturoznawstwa, traktowanego jako dyscyplina naukowa, a z drugiej strony treści te wyraźnie łączą się z intensywnie rozwijaną w ostatnich latach dyscypliną „zarządzanie w naukach humanistycznych”. Uwagi te dotyczą specjalności: **Arteterapia** w edukacji i praktyce społecznej, animacja i pedagogika czasu wolnego, zarządzanie w kulturze i rozrywce – event management. Specjalność dziennikarstwo i media internetowe w dużym stopniu nawiązuje do dyscypliny „nauki o mediach”, która usytuowana jest w obszarze nauk społecznych. A zatem treści programowe modułu „przedmioty obszarowe” winny odnosić się do efektów kształcenia obszaru nauk społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia winny w pewnej mierze mieć charakter międzyobszarowy. Ponadto moduły wyróżniające poszczególne specjalności i poświadczające ich tożsamość zawierają treści, które w gruncie rzeczy wskazują bardziej na profil praktyczny, niż ogólnoakademicki. Rekonstruowana na podstawie treści nauczania sylwetka absolwenta jednoznacznie wskazuje na jego kompetencje zawodowe. Z drugiej strony sekwencje przedmiotów i treści nauczania ujawniają wyraźnie deficyt problematyki związanej z kierunkami badawczymi współczesnego kulturoznawstwa – to istotny mankament programu, który realizuje profil ogólnoakademicki. Władze Uczelni winny więc rozważyć w przyszłości zmianę profilu kształcenia na praktyczny.

Czas trwania kształcenia zarówno na I stopniu studiów, jak i na II stopniu nie budzi zastrzeżeń

Przyjęte formy zajęć (wykłady, ćwiczenia, seminaria) spełniają założone cele dydaktyczne. Szczegółowa ocena efektów przedmiotowych jest jednak niemożliwa, gdyż tylko część przedłożonych zespołowi sylabusów zawiera opisy tych efektów. Notabene sylabusy przygotowane są na ogół niestarannie, a przede wszystkim nie są opracowane według jednolitych kryteriów, co w dużym stopniu uniemożliwia ocenę realizacji programu na poziomie efektów przedmiotowych oraz zgodności efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi i w dalszej kolejności z efektami obszarowymi. Istotnym mankamentem przedstawionego programu jest fakt, iż niektóre przedmioty (według informacji zawartych w

sylabusach) są przewidziane zarówno dla I, jak i II stopnia studiów. Takie rozwiązania nie mogą być akceptowane – dodatkowo należy tutaj wziąć pod uwagę fakt, że studia I stopnia mają profil praktyczny, zaś studia II stopnia profil ogólnoakademicki. Przyjęte formy kształcenia na odległość nie budzą zastrzeżeń.

Punktacja ECTS została ustalona poprawnie i odzwierciedla wkład pracy studenta w obrębie poszczególnych przedmiotów.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Efekty kształcenia, treści programowe oraz stosowane metody dydaktyczne w żadnej mierze nie tworzą spójnej całości. Nie mogą jej tworzyć z następujących powodów: 1. Programy studiów I stopnia dla lat 2011 – 2014 nie zawierają planów studiów specjalności; 2. Programy studiów I stopnia dla lat 2012 – 2015 są niekompletne: brak planów studiów dwóch z trzech realizowanych specjalności. Plany studiów w części „kanonicznej” w istotnych punktach znacząco różnią się od siebie. W tej sytuacji brak jakichkolwiek danych do określenia spójności między poszczególnymi elementami (efekty kształcenia, treści programowe, plany studiów, metody dydaktyczne). Dodatkowym mankamentem jest fakt, że opis efektów kształcenia są zbyt ogólnikowe, mało precyzyjne i w istocie uniemożliwiające ich sprawdzenie.

Plany studiów II stopnia są skonstruowane, jak zaznaczono wcześniej, w sposób uzasadniony i merytorycznie wartościowy. Istnieje jednak zasadnicza trudność w usytuowaniu programów tych studiów wyłącznie w obszarze nauk humanistycznych

Przyjęte zasady i organizacja odbywanych praktyk zawodowych są poprawne.

W programie studiów przewidziany jest moduł praktyk, którego celem jest uzyskanie przez studentów zakładanych efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Uczelnia zwraca uwagę na praktyczny aspekt kształcenia. Praktyki są skoordynowane z planami i programami studiów. Na studiach pierwszego stopnia studenci zobowiązani są do odbycia praktyki w zakresie podstawowych kompetencji pracowniczych w łącznym wymiarze 160 godzin zarówno na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, którym przypisano 6 pkt. ECTS oraz praktyk branżowych w łącznym wymiarze 320 godzin, którym przypisano 12 pkt. ECTS.

Praktyki odbywane są w przedsiębiorstwach, instytucjach i urzędach zgodnie z profilem kształcenia na danej specjalności. Ponadto funkcjonująca w strukturze Instytutu Kulturoznawstwa WSG Akademicka Przestrzeń Kulturalna to miejsce pozwalające na bezpośrednie poznanie mechanizmów zarządzania oraz procesów, zachodzących w instytucji kultury oraz związanej z nimi tematyki kulturoznawczej i animacyjnej. System zaliczania praktyk jest poprawny i uwzględnia nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Na podstawie istniejącej, fragmentarycznej dokumentacji dotyczącej programów studiów można stwierdzić – głównie na podstawie sylabusów, że moduły/przedmioty kanoniczne (właściwe dla studiów kulturoznawczych – zarówno na I i na II stopniu kształcenia) są opracowane poprawnie. Moduły praktyczne na I stopniu studiów uwzględniają specyfikę kształcenia praktycznego – jednak pewnym mankamentem jest brak zajęć, które prowadzone

byłyby w ścisłym związku ze środowiskiem pracy. Moduły „specjalnościowe” z kolei na II stopniu, wyraźnie zawierają cele kształcenia praktycznego. To kolejny sygnał, by studia II stopnia w przyszłości przekształcić w studia o profilu praktycznym.

Student może podjąć kształcenie na kierunku kulturoznawstwo według indywidualnego planu i programu studiów. Regulamin Studiów WSG przewiduje także indywidualną organizację studiów (IOS). Indywidualna organizacja studiów polega na ustaleniu terminów i form realizacji obowiązków wynikających z planów studiów niezależnie od obowiązującego rozkładu zajęć dydaktycznych.

Uczelnia czyni starania by stwarzać warunki do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością we wszystkich typach zajęć dydaktycznych. Bezpośrednią pomocą studentom niepełnosprawnym zajmuje się Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Na Uczelni funkcjonuje również Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych, pod kierownictwem Rzecznika Osób Niepełnosprawnych. Biuro na co dzień współpracuje ze Zrzeszeniem Studentów Niepełnosprawnych WSG

W opinii studentów program studiów na kierunku jest spójny i pozwala na osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Studenci mają szeroką dostępność informacji o systemie weryfikacji efektów kształcenia, co związane jest z niedużą liczebnością grup a także zapisami w Regulaminie studiów. W paragrafie 13 Regulaminu studiów jest zapis, który o przekazywaniu studentom na pierwszych zajęciach informacji o przedmiocie, literaturze obowiązkowej i uzupełniającej oraz o warunkach uzyskania zaliczenia przedmiotu/modułu. Paragraf 16 Regulaminu zobowiązuje prowadzących do zapoznania studentów z warunkami zaliczenia przedmiotów objętych planem studiów i z opisem przedmiotu na początku zajęć. Dodatkowo programy nauczania wszystkich przedmiotów występujących w planie studiów są umieszczone na elektronicznej platformie edukacyjnej e – WSG, która daje studentom szeroką dostępność do zapoznania się z pełnym programem studiów.

Komentarz:

- Ocena czy realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów;
- Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość;
- Ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów;
- ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami;
- Ocena prawidłowości sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów;
- Ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi

dla tych praktyk. Ocena czy system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych;

- Ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Prawidłowość organizacji kształcenia w ZOD, jeżeli taki ośrodek funkcjonuje w ramach jednostki. Ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy) do założonych efektów kształcenia;*
- Ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych;*
- w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany i ich efekty, odnieść się do stopnia realizacji sformułowanych poprzednio zaleceń, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces zmian programu studiów w aspekcie rozwoju kierunku.*

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ niedostatecznie

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Brak planów studiów dla wielu toków dydaktycznych to poważny mankament pracy Uczelni**
- 2) Brak części planów studiów, ogólnikowość opisów efektów kształcenia – to poważne mankamenty uniemożliwiające ocenę spójności poszczególnych elementów programowych.**

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,**

Według dokumentacji przedstawionej przez WSG na wizytowanym kierunku w charakterze pracowników naukowo-dydaktycznych w bieżącym roku akademickim zatrudniano łącznie 44 osoby (Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo oraz Wykaz pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku kulturoznawstwo). Pracowali oni na różnych warunkach, przy czym najwięcej było osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach w zasadzie adekwatnych do posiadanego wykształcenia na czas określony lub na terminowo określonym kontrakcie dydaktycznym. Krótkie okresy zatrudnienia rodziły pewne komplikacje, zwłaszcza dużą fluktuację kadry, co musi się przekładać na kwalifikacje poszczególnych osób (nie mają czasu się rozwijać) oraz na proces dydaktyczny (np. utrudniona samorefleksja nad treściami programowymi). O niestabilności korpusu pracowniczego świadczyły umowy zawarte na obecny rok, bądź niedawno wszczęte lub umowy z wkrótce upływającym terminem obowiązywania, ale też zapisy w sylabusach, w których czasami podawano osoby odpowiedzialne za przedmiot nie wykazane w bieżącej dokumentacji sporządzonej przez Instytut Kulturoznawstwa. Wcześniejsze stwierdzenie „w zasadzie” opieramy na spostrzeżeniu zatrudniania doktorów na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych bez potwierdzonego w publikacjach znacznego i twórczego dorobku oraz z

pominięciem procedury recenzyjnej podczas rekrutacji na stanowisko.

Ta znacząca liczba 44 pracowników naukowo-dydaktycznych nie przekładała się na jakość kształcenia z kilku powodów, głównie wskutek źle rozłożonych dyscyplin reprezentowanych przez członków kadry w stosunku do przedmiotów przewidzianych w programie studiów i opisu zakładanych efektów kierunkowych. Struktura kwalifikacji w tym zespole była następująca: 5 osób zaliczanych do grupy pracowników samodzielnych (pracodawca do tej grupy włączył dodatkowo 2 osoby z zagranicy z dyplomem doktora, które nie miały tego statusu naukowego a jedynie były zatrudnione na stanowisku profesora w uczelni za granicą i w WSG – pkt 4 i 6 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe), 23 doktorów oraz 16 magistrów. W ich grupie **znikomy odsetek** stanowiły osoby **z wykształceniem kulturoznawczym** lub dorobkiem publikacyjnym bez wątpliwości dającym się zaliczyć do problematyki charakterystycznej dla kulturoznawców (1 profesor uprawiający antropologię kulturową, 1 profesor marginalnie zainteresowany metodologią badań kulturoznawczych i 3 magistrów). Brakowało zatem historyków kultury, teoretyków kultury, specjalistów z zakresu kultury popularnej czy kultury audiowizualnej. Brakowało też specjalistów z innych niż kulturoznawstwo dyscyplin akademickich a wymaganych z powodu realizowanego programu w WSG, np. teatrologów, filmoznawców i medioznawców, gdyż takie zajęcia (np. Kultura audiowizualna, Media regionalne, Historia i rynek mediów) i prace dyplomowe są prowadzone na wizytowanym kierunku. Niedostatek odpowiednich specjalistów w gronie osób prowadzących zajęcia, utrudnia realizację pewnej grupy celów określonych w programie studiów.

Zatrudniona kadra posiadała natomiast dyplomy nauk humanistycznych w różnych dyscyplinach: filozofii, historii, filologii: literaturoznawstwa i językoznawstwa, nauk o sztuce i nauk o zarządzaniu, a także nauk społecznych (pedagogika, socjologia, praca socjalna i wychowanie techniczne), nauk ekonomicznych i prawnych, z zakresu sztuk pięknych, a nawet nauk chemicznych.

Dysonans między przyporządkowaniem kierunku do obszaru nauk humanistycznych a zatrudnianiem kadry z wykształceniem z innych dziedzin i dyscyplin naukowych wynikał z niedostatecznego uwzględnienia profilu kształcenia przy przyporządkowaniu prowadzonego kierunku studiów. Choć w dużej mierze realizuje on program studiów międzyobszarowych (spektakularnym dowodem może być sylabus do przedmiotu /modułu realizowanego na I stopniu studiów Przemysły kultury, w którym w rubryce „Umiejscowienie przedmiotu w planach studiów” z podpunktem „Obszar lub obszary studiów” wpisano: nauki humanistyczne, nauki społeczne), przy opisowym zdefiniowaniu efektów kształcenia ograniczono je do wymogów w obszarze studiów humanistycznych.

W niżej zestawionej tabeli pokazano rozkład kompetencji kadry prowadzącej zajęcia na wizytowanym kierunku z uwzględnieniem z aspektów: łącznej liczby specjalistów z danego obszaru wiedzy, dziedzin nauki i dyscyplin naukowych wykazanych w dostarczonej dokumentacji (cyfry bez nawiasów), z wyszczególnieniem osób zaliczonych w załącznikach do Raportu Samooceny WSG do minimum kadrowego (cyfry w nawiasie) oraz osób zaliczonych przez Zespół Oceniający do minimum kadrowego (cyfry zapisane czyli czcionką półgrubą). Raz jeszcze wypada podkreślić, że udostępnione Zespołowi Oceniającemu wykazy pracowników i sylabusy przedmiotowe różniły się między sobą (co może świadczyć, że nie wszystkie materiały były aktualne), jako że niejednokrotnie w opisach przedmiotu podawano inne osoby odpowiedzialne za jego prowadzenie niż wykazane w bieżących spisach. Przy tych zastrzeżeniach stan kadry przedstawiał się następująco:

Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów																				
tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia																			
	ogółem	z tego reprezentujących																		
		obszar nauk humanistycznych											obszar sztuki	obszar nauk społecznych					obszar nauk ścisłych	
		nauki humanistyczne											nauki muzyczne	nauki społeczne				nauki ekonomiczne	nauki prawne	nauki chemiczne
		filozofia	antropologia kultury	historia	filologia	kulturoznawstwo	językoznawstwo	literaturoznawstwo	dzieniki	historia sztuki	estetyka	zarządzanie kulturą, marketing sportu	muzykologia	pedagogika	sociologia	praca socjalna	wychowanie techniczne	ekonomia, bankowość	prawo	chemia
studia I stopnia																				
prof.	2;	1;	1 ⁴																	

⁴ W przedstawionym Zespołowi Oceniającemu Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku „kulturoznawstwo” podano (pkt 5, s. 5), że profesor o tej specjalności stanowi minimum kadrowe na kierunku Kulturoznawstwo na studiach II stopnia, natomiast ekspert formalno-prawny PKA odnotowała, że stanowi minimum na Kulturoznawstwie na I i II poziomie kształcenia. Ta niezgodność nie wpływa jednak na (nie)przyjęcie minimum kadrowego przez Zespół Oceniający.

	(1); 1	(1); 1																		
dr hab.	3; (2); 0			1; (1); 0									1; (1); 0	1						
dr	23 (11) ; 6	4; (2) ; 0		1; (1) ; 1	3; (1); 0		2; (2); 2	1; (1); 1	2	1; (1); 1	1; (1); 1	3; (2); 0		3				2		
mgr	16			1	4	1				1			1		2	1	1	2	1	1
studia II stopnia																				
prof.	2; (2); 2	1; (1) ; 1	1; (1); 1																	
dr hab.	2; (2); 0			1; (1) ; 0									1; (1); 0							
dr	16; (10) ; 6	4; (2) ; 0		1; (1) ; 1	2 (1) 0		2; (2); 2	1; (1); 1		1; (1); 1	1; (1); 1	2; (2); 0		2						
mgr	3				1								1					1		

Z przedstawionego przez WSG Opisu efektów kształcenia na kierunku kulturoznawstwo na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym oraz drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim wynika, że oba poziomy kształcenia rozpisano jako studia jednoobszarowe prowadzone w obszarze kształcenia nauk humanistycznych. Zapewne dlatego, że kulturoznawstwo jest dyscypliną naukową przynależną do dziedziny nauk humanistycznych, a może dlatego, że wśród kadry naukowo-dydaktycznej pracującej na kierunku a posiadającej różnorakie kompetencje dominują osoby posiadające dyplomy z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych zaliczanych do obszaru nauk humanistycznych. W rezultacie, o czym była mowa w kryterium 2, przedstawione w opisach przez uczelnię efekty kształcenia na wizytowanym kierunku w zasadzie stanowią zmodyfikowany wariant wzorcowych efektów opracowanych dla nauk humanistycznych. Jednakże tylko pozornie zostały dostosowane do realizowanej specyfiki i założonych w planach studiów treści programowych (szczególnie na prowadzonych specjalnościach). Owa wyrazista dysharmonia między programem studiów, składem kadry a przedstawionymi opisami efektów kształcenia prowadzi do wniosku, że przedstawiony przez WSG opis efektów kształcenia nie odzwierciedla specyfiki prowadzonych studiów. W tej sytuacji przy różnie zestawionej dokumentacji trudno jest dokładnie ocenić czy struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych umożliwia osiągnięcie założonych w programie studiów celów i efektów kształcenia.

Owa rozbieżność między opisem efektów kierunkowych a realizowanym programem studiów przejawiała się przez zamieszczane w opisach dopiski, że wiedza obejmuje zakres kulturoznawstwa, jego subdyscyplin i dyscyplin pokrewnych, albo że jest powiązana z innymi dziedzinami nauk humanistycznych i społecznych. Takie „zaradne” rozwiązania jednakowoż nie mogą satysfakcjonować i zastąpić adekwatne opisy do realizowanej praktyki.

Konstatacje na temat rozbieżności między opisem efektów kierunkowych a realizowanym programem studiów oraz wykraczanie programu poza obszar nauk humanistycznych potwierdza skład kadry prezentujący dość zróżnicowane kompetencje poświadczone dyplomem. Ów skład (m.in. spora liczba reprezentantów nauk ekonomicznych oraz przedstawicieli nauk o sztuce) w jakiejś mierze może wynikać z prowadzenia profilu praktycznego na studiach I stopnia nastawionego na kształcenie w zakresie zarządzania kulturą i jej funkcjonowania na współczesnym rynku.

W opisie kierunku zakładane efekty kształcenia zostały sformułowane dość ogólnikowo, a w wielu sylabusach nie zostały podane bądź podane częściowo (np. Rynek pracy; Relacje społeczne; Etyka; Teoria i praktyka animacji kultury; Język obcy specjalistyczny – tylko umiejętności; Kultura języka polskiego – bez wiedzy; Proseminarium dyplomowe – bez kompetencji; Konsultacje dyplomowe – bez kompetencji), albo podane bez określenia poziomu studiów lub też zostały zaplanowane bardzo szeroko, często bez ich rozdzielenia na poziomy kształcenia (wspólne sylabusy dla I i II stopnia kształcenia: Wybrane problemy prawa; Technologie kształcenia zdalnego / Nowoczesne technologie; Warsztaty informatyczne / Nowoczesne technologie; Język angielski, poziom od B1+do B2; Wychowanie fizyczne; Public relation; Gatunki dziennikarskie w praktyce redakcyjnej; Historia i rynek mediów; Fotograficzne gatunki dziennikarskie; Kultura języka; Historia fotografii; Studium portretu; Podstawy organizacyjno-prawne działalności kulturalnej; Edycja i prezentacja danych / Podstawy procesu dyplomowania; Proseminarium dyplomowe; Historia kultury; Teorie kultury; Wstęp do kulturoznawstwa; Kultura audiowizualna; Antropologia kulturowa). Większość z wymienionych wyżej przedmiotów jest realizowana na I stopniu kształcenia, ale zarazem jest proponowana na II stopień studiów (np. w sylabusie Metodologia badań naukowych w rubryce „Obszar lub obszary studiów” zapisano: wszystkie a w rubryce „Poziom studiów” podano: studia I stopnia / studia II stopnia), przy czym nigdzie nie zaznaczono różnic w zakładanych efektach kształcenia na poszczególnych stopniach

studiów. Tymczasem przepisy Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5. 10.2011 (§ 4 ust. 3) stanowią, że w przypadku gdy jednostka organizacyjna uczelni prowadzi studia na danym kierunku i poziomie kształcenia na profilach ogólnoakademickim i praktycznym, a tak jest na wizytowanym kierunku w WSG, zakładane efekty kształcenia opisuje się odrębnie dla każdego profilu. Zupełnie jasno niestosowność jednorodnej propozycji efektów kształcenia dla obu profili i stopni studiów widać w wypadku zajęć profesorów wizytujących, których wykłady są planowane dla wszystkich kierunków i poziomów studiów. W dodatku specjaliści ci nie władają językiem polskim, co w obliczu „braku zainteresowania ze strony studentów studiami w języku angielskim” (Raport Samooceny, s. 47), wymaga obecności co najmniej jednego pracownika Instytutu Kulturoznawstwa biegle mówiącego po angielsku (warunek ten bywa dotrzymany – Raport Samooceny, s. 45). Ale przy wielopoziomowym niedostatkowi kompetencji językowych studiujących na wizytowanym kierunku (np. językowego wsparcia potrzebują studenci zagraniczni, głównie z Ukrainy, w trakcie studiów oraz przy przygotowaniu prac licencjackich i magisterskich – Raport Samooceny, s. 9, 57), trudność ta poważnie zagraża pełnej realizacji zakładanych efektów kształcenia (niestety brakuje sylabusów przedmiotów realizowanych przez tych specjalistów), a także sposobów ich weryfikacji.

Zachodzi również obawa, że wielu magistrów oraz doktorów specjalizujących się w językoznawstwie lub historii, którym przydzielono zajęcia teoretyczne z innych dyscyplin i specjalności humanistycznych (np. teoria literatury, teorie kultury), bądź zajęcia z innych dziedzin, np. z zakresu medioznawstwa (np. rynek mediów) nie ma dostatecznych kompetencji do realizacji zakładanych efektów kształcenia, a zapisanych w sylabusach tych przedmiotów. Zresztą nie tylko obsada dydaktyczna wymienionych wyżej przedmiotów w ocenie eksperta budzi zastrzeżenia. Sytuacji braku zgodności między przedmiotami przydzielonymi do realizacji a deklarowanymi obszarami zainteresowań naukowych zatrudnionych pracowników, bądź ich dorobkiem i specjalnością naukową, w ramach jakiej uzyskano stopnie naukowe, jest więcej (m.in.: Wybrane zagadnienia kultury popularnej, Konserwatorium kulturoznawcze, Historia literatury, Wiedza o literaturze, Oddziaływanie kulturowe i konsumpcja mediów, Krytyka literacka i artystyczna, Wstęp do kulturoznawstwa, Etykieta menadżera). Szczegółowe dane zestawiono w Załączniku nr 5 (cz. I i II). Nie wszystkie okoliczności można było zweryfikować, gdyż w niektórych sylabusach nie podano nazwiska osoby prowadzącej zajęcia lub widniało nazwisko nie występujące w dostarczonych wykazach. Można sądzić, że są to przejawy dużej fluktuacji kadry.

Nie wszystkie osoby legitymują się przekonującym dorobkiem naukowym z zakresu swoich kompetencji, w tym jedna osoba z habilitacją ostatnie prace opublikowała w 2008 r., a jedna doktor poza dwoma wystąpieniami na konferencjach nauczania języka angielskiego w r. 2010 i 2013 (bez druku materiałów) publikowała w latach 1983 i 1987 r. Stagnacja naukowa również niedostatecznie rekomenduje osoby do prowadzonych zajęć.

Uogólniając ocenę należy stwierdzić, że struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów nie w pełni obejmuje wiedzę i umiejętności potrzebne do realizacji sformułowanych efektów kształcenia. Zarazem jednak w efektach powinny się znaleźć odesłania do wielu innych niż kulturoznawstwo dyscyplin akademickich. Problem wydaje się dotyczyć zarówno niezręcznego sformułowania niektórych efektów kształcenia, jak i struktury kwalifikacji kadry. Dlatego trzeba przyznać, że **struktura kwalifikacji kadry nie pozwala osiągać wielu zakładanych efektów kształcenia**. Sytuację tę można zapewne poprawić przez bardziej staranne przeformułowanie efektów kształcenia.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą

nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Przedstawiona zespołowi ekspertów PKA lista pracowników stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku obejmowała 15 osób, w tym 9 pracowników w stopniu doktora oraz 6 osób zaliczonych w tych materiałach do grupy samodzielnych pracowników naukowych. Wśród wykazanej przez WSG kadry samodzielnej znalazło się 2 doktorów z zagranicy (pkt 4 i 6 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo), zatrudnionych w Uczelni na stanowisku profesorów wizytujących, którzy nie spełniali wymogów stawianych grupie samodzielnych pracowników naukowych, bo ani w rozumieniu polskich rozporządzeń, ani niemieckich przepisów nie przysługiwał im status pracowników samodzielnych (imienny wykaz osób stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku w Załączniku nr 5 Części I). Osoby zaliczone w dokumentacji WSG do minimum kadrowego legitymowały się dyplomami głównie z dziedziny nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia (1 samodzielny + 2 doktorów), antropologia (1 samodzielny), historia (1 + 1), literaturoznawstwo (2 dr), językoznawstwo (2 dr), nauk o zarządzaniu (2 specjalistów zagranicznych), nauki o sztuce (2 dr) oraz spoza nauk humanistycznych (1 muzykolog o samodzielnym statusie z doktoratem z zakresu pedagogiki). Dorobek naukowy pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego odpowiada ich dyplomom, bo obejmuje zagadnienia filozofii kultury, historii Polski i regionu, historii wojskowości, zarządzania kulturą, antropologii kulturowej, z etnicznymi i tożsamościowymi kwestiami w tle, dotyczy problemów społecznych Europy południowo-wschodniej i południowo-wschodniej Azji, kultury lokalnej, sztuki współczesnej, w tym grafiki słowackiej, językoznawstwa i literaturoznawstwa, a także problematyki kultury popularnej i problematyki filmoznawczej. Deklarowane przez pracowników zaliczonych do minimum kadrowego zainteresowania naukowe są w zasadzie potwierdzone przez specjalność naukową i udokumentowany dorobek publikacyjny. Dlatego w wielu wypadkach można go jedynie uznać za „ulokowany na obrzeżach” zagadnień kulturoznawczych. Tym samym mieści się on jedynie na obrzeżach efektów kształcenia zdefiniowanych przez uczelnię dla programu realizowanych studiów. Z tej warunkowej akceptacji należy wyłączyć przypadki dorobku zupełnie oderwanego od dyscypliny kulturoznawstwa i zarazem od efektów kształcenia zdefiniowanych przez uczelnię dla wizytowanego kierunku (m.in. historia wojskowości, prace stricte językoznawcze, popularyzujące szkolnictwo prywatne, katalogi wystaw, omówienia sponsoringu w zarządzaniu sportem itp., jako że efekty kształcenia w przedstawionych przez WSG opisach odnoszą się wyłącznie do zarządzania kulturą i jej funkcjonowania na współczesnym rynku).

Mając ten aspekt na uwadze oraz brzmienie Rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. 2011 Nr 179, poz. 1065) w opinii Zespołu Oceniającego nie wszystkie osoby wykazane przez Uczelnię mogą być zaliczone do minimum kadrowego, w tym osoba z kompetencjami spoza nauk humanistycznych, w obszarze których zostały opisane efekty kształcenia na wizytowanym kierunku (pkt 2 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo), także specjalista z zakresu historii politycznej i historii wojskowości (pkt 3 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo), gdyż jego kompetencje zupełnie nie przystają do modułów kształcenia przewidzianych programem kształcenia na wizytowanym kierunku i opisanych w obszarowych efektach kształcenia. Wszystkie pozostałe osoby mogłyby zostać zaliczone do minimum kadrowego, gdyż reprezentują dziedziny nauk humanistycznych z całego ich spektrum, a reprezentowane przez nich dyscypliny znajdują swe odzwierciedlenie w modułach kształcenia przewidzianych

programem kształcenia, gdyby nie zachodziły dalsze przeszkody w zakwalifikowaniu ich do minimum kadrowego. W szczególności przeszkodę taką stanowiły 3 argumenty: brak informacji o liczbie godzin, jakie nauczyciel akademicki ma prowadzić na kierunku kulturoznawstwo (pkt 6, 11, 15 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo), nienaukowy charakter wykazanych publikacji (pkt 4 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo) oraz brak aktywności publikacyjnej od 30 lat (pkt 9 w Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku kulturoznawstwo).

Tym samym w przekonaniu Zespołu Oceniającego na I stopniu kształcenia do minimum kadrowego można zaliczyć 1 pracownika samodzielnego (1 prof. i 0 dr hab.) oraz 6 doktorów. Należy zauważyć, że w przedstawionym Zespołowi Oceniającemu Wykazie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku „kulturoznawstwo” (pkt 5, s. 5) podano, że profesor specjalizujący się w antropologii kulturowej stanowi minimum kadrowe na kierunku Kulturoznawstwo na studiach II stopnia, natomiast ekspert formalno-prawny PKA odnotowała, że stanowi minimum na Kulturoznawstwie na I i II poziomie kształcenia. Ta niezgodność nawet rozstrzygana na korzyść WSG nie tworzy jednak warunków do przyjęcia minimum kadrowego. Na drugim stopniu kształcenia do minimum kadrowego można zaliczyć 2 pracowników samodzielnych (2 prof. i 0 dr hab.) oraz 6 doktorów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5. 10.2011, Dz. U. z 2011 r. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm. Dz. U. z dn. 31.08. 2012 r., poz. 983 w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w zakresie kadry dydaktycznej spełnione są warunki minimum kadrowego, gdy w jednostce organizacyjnej jako podstawowym miejscu pracy dla **studiów I stopnia** w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych jest nie krócej niż od początku semestru (§ 13 ust. 2 ww. rozporządzenia) **co najmniej 3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej 6 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora** (§ 14 ust. 1 i 4), o ile w bieżącym roku akademickim zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 13 ust. 3 ww. rozporządzenia). Natomiast dla **studiów II stopnia** minimum kadrowe wynosi **co najmniej 6 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej 6 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora** (§ 15 ust. 1).

W świetle tych przepisów jednostka **nie spełnia kryterium ilościowego** w zakresie **minimum kadrowego** w odniesieniu **do poziomu studiów I i II stopnia**.

Przede wszystkim w zespole minimum kadrowego brakuje kulturoznawców, a także teatrologów, reprezentantów nauki o mediach, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Potrzebę takich specjalistów uzasadniają przedmioty realizowane w programie akredytowanych studiów, a także zdefiniowane dla poszczególnych przedmiotów efekty kształcenia, aczkolwiek nie w pełni odnotowane w opisie zakładanych kierunkowych celów i efektów kształcenia, bowiem w procesie osiągania poziomu ich zgodności z Krajowymi Ramami Kwalifikacji zdefiniowano je w obszarze studiów humanistycznych, podczas gdy odpowiedni byłby przynajmniej program „brzegowy”, jeśli nie międzyobszarowy.

Minimum kadrowe, zwłaszcza w zakresie pracowników samodzielnych, ale również w grupie doktorów zostało skompletowane z pracowników zatrudnionych 1.10.2013 r. przy silnym poszerzeniu składu w r. 2011, co poświadcza tendencje do niepokojącej rotacji. W dodatku wiele deklaracji zostało podpisanych w terminie późniejszym niż nakazany prawem (stosowne przepisy termin wyznaczają na 30.06. poprzedniego roku akademickiego a w dokumentacji WSG najczęściej deklaracje składano 30.09., czyli w ostatnim dniu poprzedniego roku akademickiego, albo nawet 1.10. 2013, czyli w pierwszym dniu bieżącego roku akademickiego). Ową nieprawidłowość Zespół Oceniający zauważa i wytyka prowadzącym kierunek, ale postanowił nie ograniczać się przepisami formalno-prawnymi

przy ostatecznej decyzji o przyjęciu składu minimum kadrowego. Duża częstotliwość zmian w zespole minimum kadrowego nie sprzyja zarówno jakości kształcenia, jak też dojrzałości dorobku naukowego oraz stabilizacji i tym bardziej podnoszeniu kwalifikacji dydaktycznych kadry.

Z analizy dokumentacji wynika, że prowadzone przez poszczególnych nauczycieli zajęcia dydaktyczne nie zawsze odpowiadały ich kwalifikacjom, określanym przez ich dorobek naukowy. Wiele zastrzeżeń w tym względzie już wcześniej zostało wyłożonych, a szczegółowo zestawiono je w Załączniku nr 5 Części I. Powyższe nieudomogi stwierdzano pomimo że w rozmowie z Dyrektorem Instytutu padały deklaracje, że procedury, kryteria doboru i sposoby weryfikacji nauczycieli akademickich są przejrzyste i upowszechnione, a o obsadzie zajęć decyduje dyrektor po konsultacji z kierownikami katedr i koordynatorami obszarów kształcenia, a także po analizie formalnych aktów i twórczości naukowej pracownika.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania (§ 17 ust. 1 pkt. 7) przywoływanego wcześniej rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5. 10 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445). Łączna liczba studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku kulturoznawstwo wynosi 139 (Raport Samooceny, s. 12), wobec tego stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów jest znacznie wyższy od określonego w przywołanym rozporządzeniu dla kierunku mieszczącego się w obszarze nauk humanistycznych (1: 160).

Na terminowo określonych kontraktach dydaktycznych zatrudniani są nauczyciele z doświadczeniem praktycznym (pracownicy domów kultury, mediów, muzeów), posiadający niekwestionowane doświadczenie zawodowe związane z wizytowanym kierunkiem studiów, co studentom I stopnia kształcenia o profilu praktycznym zapewnia uzyskanie opisanych w efektach kształcenia profesjonalnych kompetencji. Pomysł na kształcenie o profilu praktycznym kadra w rozmowie z Zespołem Wizytującym oceniała jako sposób na „dobre przygotowanie się do funkcjonowania na rynku pracy”. Wziął się on z obserwacji potrzeb środowiska. Pracownicy, jak podkreślali na spotkaniu z Zespołem Wizytującym, są regularnie wdrażani do metod pracy w e-learningu. W 2005 r. na WSG powołano Ośrodek Nowych Technologii Edukacyjnych (ONTE) jako jednostkę ogólnoucześnie. Od roku akademickiego 2006/2007 odpowiada ona za techniczną i metodyczną stronę zajęć prowadzonych w formie zdalnej, e-learningowej i b-learningowej (*blended learning*), czyli harmonijnie łączącej zajęcia zdalne z zajęciami prowadzonymi w sposób tradycyjny. W rozmowie z kadrami, padały oceny, że jest to słuszne przedsięwzięcie, choć dla nich trudne z powodu konieczności przystosowania się do metod pracy z wykorzystaniem platformy e-learningowej i kosztowne dla instytucji i studentów, bo wymagające poniesienia kosztów przygotowania i zakupu podręczników elektronicznych. Na wstępie osoby zobowiązane do prowadzenia zajęć tą metodą były niezadowolone z konieczności dostosowania się do nowych warunków pracy, ale szybko zmieniały zdanie.

Ponadto stwierdzić należy, że wszystkie przedłożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego nie pozwalają na stwierdzenie, iż spełnione są warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., 572 i 742). Oświadczenia te bowiem nie zostały podpisane do końca czerwca 2013 r. Poza tym należy zwrócić uwagę, że zatrudnienie nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora na stanowisku profesora nadzwyczajnego zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym jest możliwe, jeżeli osoba ta posiada znaczne i twórcze osiągnięcia w pracy naukowej, zawodowej lub artystycznej, potwierdzone w trybie określonym w statucie Uczelni, a statut nie zawiera takiego stanowiska. Katalog stanowisk, na

które mogą być zatrudnieni nauczyciele akademicy zapisany w statucie Uczelni jest niezgodny z zapisami art. 110 wymienionej wyżej ustawy.

Nie we wszystkich teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają także świadectwa pracy, dyplomy z konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych, będące potwierdzeniem deklarowanego dorobku praktycznego. Doświadczenie praktyczne kadry dokumentowane jest także w corocznych sprawozdaniach.

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Wizytowana jednostka kształcenie na studiach II stopnia na kierunku kulturoznawstwo rozpoczęła w roku akademickim 2012/2013, natomiast na studiach I stopnia prowadzi je od roku akademickiego 2005/2006. W Raporcie Samooceny (s. 5) wśród celów strategicznych Instytutu znalazł się zapis o organizacji i prowadzeniu systemowych badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk humanistycznych, a rozwój naukowy pracowników uznano za jeden z mierników osiągania celów strategicznych w Instytucie. Jednakże w ostatnich pięciu latach prowadzący zajęcia na wizytowanym kierunku uzyskali tylko 1 doktorat – 2009 r. i 1 tytuł profesora – 2012 r. (s. 22; inne dane podano na s. 37 – 2 doktoraty i 1 habilitacja). Ten nikły rozwój dokonał się zapewne za sprawą dotychczasowego zatrudniania kadry głównie na określony czas na drugim etapie, co według kierownictwa jednostki ma odtąd ulec zmianie. O przeobrażeniu polityki zatrudnienia i stosunku do rozwoju kadry świadczyły liczne deklaracje pracowników składane podczas spotkania z nimi, poświadczające wprowadzenie systemu udogodnień finansowych. Miały one ułatwiać uzyskanie funduszy na pokrycie kosztów wyjazdów na konferencje naukowe (nawet bez konieczności wygłaszania referatu), czy wydatków na druk tekstów. W tę samą stronę zmierzało wprowadzenie w uczelni wewnętrznego systemu grantowego (wszyscy, którzy aplikowali otrzymali stosowne środki). Na korzystne skutki systemu grantowego sprzyjającego podnoszeniu kwalifikacji pracowników oraz ich rozwojowi naukowemu i dydaktycznemu zwracał uwagę dyrektor Instytutu podczas rozmowy zespołu wizytującego z kierownictwem jednostki. Od czasu wprowadzenia kształcenia na II stopniu studiów zdynamizowano starania dążące do stabilizacji kadry i rozwoju prowadzonych badań, a także do ujęcia działalności naukowej w formuły powtarzających się projektów opracowywanych przez zespoły pracowników, czego przykładem są projekty kontynuowane przez kolejne lata a finalizowane międzynarodowymi konferencjami i podsumowującymi publikacjami, np. projekt „Małe narody w Europie. Kultura – tożsamość – sąsiedztwo”, którego zakończenie przewiduje się w 2015 r.

Rozwój naukowy pracowników wydatnie ma wspierać wydawanie czasopism i monografii we własnym wydawnictwie uczelnianym.

W prowadzonej obecnie polityce kadrowej kierownictwo Instytutu dąży do pozyskiwania pracowników z bogatym doświadczeniem naukowo-dydaktycznym, do zatrudniania osób spoza szkolnictwa wyższego w charakterze ekspertów branżowych oraz do rozwoju młodych pracowników naukowo-dydaktycznych.

Podnoszeniu kwalifikacji dydaktycznych kadry oraz dojrzałości naukowej ma sprzyjać system wspierania rozwoju kadry naukowej obejmujący zarówno działania grupowe o charakterze instytucjonalnym, m. in. finansowanie konferencji naukowych i publikacji pokonferencyjnych organizowanych przez Instytut Kulturoznawstwa oraz opłacanie uczestnictwa pracowników w konferencjach zewnętrznych, finansowanie i współfinansowanie wewnętrznych i

zewnętrznych szkoleń, finansowanie projektów badawczych i wzbogacanie zbiorów bibliotecznych, jak i działania indywidualnie ukierunkowane na fundowanie stypendiów doktorskich, płatnych urlopów naukowych, wyjazdów w ramach programu Erasmus oraz finansowanie przewodów na stopnie naukowe.

Wypracowano też strategię doskonalenia systemu motywacyjnego przy użyciu instrumentów finansowego i pozafinansowego wynagradzania pracowników za aktywność naukową i wysokie oceny sprawności dydaktycznej podczas ankietyzacji.

W trakcie spotkania Zespołu Oceniającego z kadrą naukowo-dydaktyczną pracownicy Instytutu podkreślali także, że przyczynili się do obrania kierunku kształcenia praktycznego, z którym się identyfikują i w którym chcą dostrzegać specyfikę własnej oferty dydaktycznej. Większość wypowiadających się pracowników była pozytywnie nastawiona do tak określonych zadań. Większość dyskutantów pozytywnie oceniała też perspektywy rozwoju kierunku studiów.

Komentarz:

- Ocena czy liczba pracowników naukowo – dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwią osiągnięcie założonych celów i efektów realizacji danego programu (**Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki**);
- ocena czy dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia, oraz czy na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów. Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu kształcenia;
- ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu);
- ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów;
- ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów: ocena zgodności obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich (w przypadku profilu praktycznego - ich doświadczenia zawodowego), ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: ocena przygotowania nauczycieli akademickich do realizacji zajęć dydaktycznych w tej formie;
- Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych (**Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena**);
- Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:
 - procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia;
 - systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności;

- o opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia w kontekście misji i strategii;
- o w przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągane efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

Hospitowane zajęcia dydaktyczne należy ocenić różnie, jedne z większym dystansem niż drugie, zarówno pod względem jakości metodycznej, poziomu merytorycznego i aktywności studentów, jak i pod względem relacji między wykładowcą a studentami. We wszystkich przypadkach zajęcia odpowiadały programowi zapisanemu w sylabusie przedmiotu.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego niedostatecznie

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Duża fluktuacja kadry. Struktura oraz kwalifikacje osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów w miernym stopniu umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, głównie z powodu przydziału zajęć osobom o innych kompetencjach, np. językoznawca naucza literaturoznawstwa, a polonista – teorii kultury. Wśród pracowników naukowo-dydaktycznych brakuje specjalistów dysponujących odpowiednimi dyplomami i/lub dorobkiem dyscyplinom, jakim należałoby przypisać program studiów i zakładane efekty. W sylabusach nie podawano nazwisk osób prowadzących zajęcia, bądź zapisano nazwiska nie występujące w udostępnionych wykazach.

2) Nie spełnione zostały wymagania w zakresie minimum kadrowego na studiach 1. i 2. stopnia z powodu braku przydziału zajęć, dorobku zupełnie oderwanego od dyscypliny kulturoznawstwa i zarazem od efektów kształcenia zdefiniowanych przez Uczelnię dla wizytowanego kierunku, nienaukowego charakteru wykazanych publikacji, wreszcie zupełnego impasu publikacyjnego pracownika.

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry nie zawsze są adekwatne do realizowanego programu. Na studiach o profilu praktycznym zatrudniani są nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z kierunkiem studiów (zarządzanie kulturą i jej realia na współczesnym rynku.) Wdrażany jest system e-learningu. Relacja między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów jest zgodna z przepisami.

3) Jednostka od czasu wprowadzenia kształcenia na II stopniu zaczęła kształtować zręby odpowiedniej polityki kadrowej, zapewniając pracownikom właściwe warunki rozwoju naukowego. Na efekty tych działań należy jednak jeszcze czekać. Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne kadry są okresowo oceniane.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Uczelnia na zasadzie własności i długoletniej dzierżawy dysponuje 14 budynkami posadowionymi na kampusie ulokowanym w centrum Bydgoszczy nad rzeką Brdą przy ul. Garbary 2. Kampus jest korzystnie usytuowany, m.in. położony obok dużych i ważnych dla

miasta bibliotek – Biblioteki Miejskiej oraz Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Wszystkie obiekty są w bardzo dobrym stanie technicznym i są wyposażone w system monitoringu video. Dysponują one odpowiednią liczbą sal wykładowych (18) o zróżnicowanej powierzchni, co pozwala na właściwe dostosowanie sali do liczebności grupy studentów, a także pracowni komputerowych (3) z dostępem do Internetu umożliwiającymi prowadzenie ćwiczeń laboratoryjnych. Wszystkie sale dydaktyczne i pomieszczenia administracyjne sprzężone są lokalną siecią komputerową i wewnętrzną siecią telekomunikacyjną „Centtex”. Stan posiadania infrastruktury szczegółowo opisano w raporcie samooceny (s. 24-29).

Sale wykładowe są dobrze wyposażone, mają nagłośnienie i w każdej znajduje się sprzęt audiowizualny, a w niektórych także tzw. tablice multimedialne z jedną tablicą interaktywną, co razem umożliwia efektywną realizację wykładów.

Pracownie komputerowe zostały wyposażone w komputery klasy PC (15 stanowisk każda), natomiast w jednej pracowni zainstalowano 15 komputerów Macintosh. Komputery PC pracują w systemie operacyjnym Windows lub Linux.

Na potrzeby „e-learningu” oraz „b-learningu” z zasobów otwartych zaadoptowano platformę edukacyjną Moodle, funkcjonującą pod nazwą „e-WSG”. Od 2010 r. Uczelnia wykorzystuje także profesjonalną platformę Cisco WebEx, do których dostęp ma każdy pracownik oraz każdy student WSG. Znaczna część prowadzących przedmioty na kulturoznawstwie korzysta z tej platformy edukacyjnej, co zostało zaznaczone w opisach przedmiotów realizowanych na wizytowanym kierunku.

Na terenie Uczelni znajduje się punkt ksero.

W strukturze Instytutu Kulturoznawstwa WSG funkcjonuje Akademicka Przestrzeń Kulturalna będąca innowacyjną jednostką o bogatej infrastrukturze wystawienniczej, z salą widowiskową, studiem nagrań i ciemnią fotograficzną. Miejsce to umożliwia maksymalne uprządkowanie studiów kulturoznawczych, gdyż studenci w sposób bezpośredni zdobywają tu doświadczenie w zakresie organizacji kultury, animacji działań na rynku kultury i obowiązujących w tej przestrzeni mechanizmów zarządzania. Nie tylko ułatwia pracę, ale przede wszystkim ogromnie podnosi jakość kształcenia. Baza ta dobrze służy więc realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, ale też zwiększa potencjał Uczelni przyczyniający się do osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, zwłaszcza zakładanych w programie studiów na I stopniu o profilu praktycznym.

Oprócz tego miejsca zajęcia praktyczne są prowadzone w ramach praktyk. Placówki do ich odbywania są dobierane prawidłowo (domy kultury, muzea, teatry i opera, lokalni wydawcy książki i prasy, regionalne rozgłośnie radio i telewizji), co dobrze przyczynia się do osiągania wybranych efektów kształcenia.

Uczelnia dysponuje pracownią dla osób z dysfunkcjami narządów ruchu, wzroku i słuchu, w której znajduje się 10 stanowisk komputerowych umożliwiających korzystanie z nich na wózkach inwalidzkich. Na potrzeby prowadzenia zajęć zakupiono i zainstalowano oprogramowanie i sprzęt dla takich osób. W budynku tym zlikwidowano uskoki utrudniające dojazd wózkami, poszerzono otwory drzwiowe, zamontowano poręcze dla osób poruszających się o kulach oraz oznaczono ciągi komunikacyjne jaskrawymi, kontrastującymi kolorami w celu ułatwienia poruszania się osób z dysfunkcją wzroku.

Budynek Instytutu wyposażony jest w windę, która zapewnia dostęp do wyższych kondygnacji, na których znajdują się sale dydaktyczne.

Infrastruktura techniczna wystarcza więc w pełnym zakresie na realizację zakładanych celów dydaktycznych.

Pomieszczenie biblioteczne są ogólnodostępne z możliwością swobodnego wjazdu na wózek inwalidzki. Obejmują wystarczającą liczbę miejsc pracy dla indywidualnych czytelników (48 stanowisk) i małych grup zbiorowych z 10 miejscami (2 stanowiska). Wszystkie miejsca

w czytelni posiadają stanowiska komputerowe, także z udogodnieniami (3 stanowiska) dla studentów niepełnosprawnych w zakresie narządów ruchu, słuchu i wzroku, a w szczególności dla niedowidzących oraz stanowisko digitalizacji (w bieżącym roku akademickim studiuje 17 niepełnosprawnych studentów, w tym 6 w stopniu znacznym).

Księgozbiór Biblioteki WSG liczy ponad 32 000 woluminów zwartych (stan z 30. 09. 2013 r.), w tym na literaturę z zakresu kulturoznawstwa składa się 1420 pozycji, z czego według działu UKD zakres kultury stanowi 465 pozycji. Biblioteka gromadzi też 120 tytułów czasopism, z czego 59 zaprenumerowanych zostało w 2013 r. Zbiór pozycji zwartych obejmuje podręczniki i monografie, serie wydawnicze, w tym sporą część literatury polecanej w programach nauczania przedmiotów na kulturoznawstwie. Planowany jest wykup dostępu do baz danych według zapotrzebowań zgłoszonych przez pracowników Instytutu. Współpraca biblioteki obejmuje wymianę publikacji i wypożyczenia międzybiblioteczne z bibliotekami innych szkół wyższych z kraju i zagranicy. Biblioteka powiększa swoje zbiory także poprzez otrzymywane dary.

Lista prenumerowanych czasopism z zakresu kulturoznawstwa obejmuje następujące tytuły: „Zarządzanie w Kulturze”, „Roczniki Kulturoznawcze KUL”, „Akant”, „Kultura i Społeczeństwo”, „Kultura Współczesna”, „Literatura na Świecie”, „Kultura i Edukacja”, „Heteroglossia. Studia Kulturoznawczo-Filologiczne”, „Studia Regionalne i Lokalne”. Dzięki wymianie bibliotecznej listę ich zasobów można powiększyć o następujące tytuły: „Masovia: pismo poświęcone dziejom Mazur”, „Materiały do dziejów kultury i sztuki Bydgoszczy i regionu”, „Przegląd Bydgoski: humanistyczne czasopismo naukowe”, „Rocznik Kulturalny Kujaw i Pomorza”, „Rydwán – Roczniki Muzealne”, „Zdrowie, Kultura Zdrowotna, Edukacja: Perspektywa społeczno-humanistyczna”, „Znad Wilii” (sąsiedzi: wczoraj, dzisiaj, jutro, Polacy na Litwie, współpraca, nauka, sztuka, literatura: kwartalnik).

Celem poszerzenia dostępu do sprawdzonych źródeł wiedzy w ramach utworzonego obszaru „e-Biblioteki WSG” dodano m.in. takie tytuły, jak: „Akcent”, „Analiza i Egzystencja”, „Antropoetics”, „Argument. Biannual Philosophical Journal”, „Aspiracje” (Pismo warszawskich uczelni artystycznych), „Cultura. International Journal of Philosophy of Culture and Axiology”, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, „Electronic Magazine of Multicultural Education”, „Ethnomusicology Online”, „History of Intellectual Culture”, „Human Affairs”, „International Studies”, „Janus Head: Continental Philosophy, Literature, Phenomenological Psychology, Art”, „Journal for Cultural and Religious Theory”, „Journal of Arabic and Islamic Studies”, „Journal of Criminal Justice and Popular Culture”, „Journal of Culture Collection”, „Journal of Intercultural Communication”, „Katalog polskich czasopism kulturalnych”, „Kronika Bydgoska”, „Kultura i Historia”, „Kultura – Historia – Globalizacja”, „Kultura i Społeczeństwo”, „Mediacja-Kultura-Komunikacja Społeczna”, „Quarto”. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, „Ruch Literacki”, „Postmodern Culture”, „Teka Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych”, „Text Matters – A Journal of Literature, Theory and Culture”, „The Ethical Spectacle”.

Biblioteka posiada też dostęp do 6 ważnych naukowych baz danych (EBSCO, ELSEVIER, SCOPUS, SPRINGER, WEB OF SCIENCE, Willey – Blackwell), korzysta również z projektu Biblioteka Wirtualna Nauki.

Księgozbiór w zakresie kulturoznawstwa jest w trakcie budowy, ale zapoznanie się z nim pozwala stwierdzić, iż zawiera podstawowe wydawnictwa, wiele publikacji najnowszych oraz odpowiednie czasopisma. Ulega też nieustannemu poszerzeniu.

Zasoby biblioteczne są wystarczające dla osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku kulturoznawstwo oraz do rozwijania prowadzonych badań naukowych. Wszelkie braki w zasobach macierzystej ksiąźnicy studenci i pracownicy w łatwy sposób mogą nadrobić

zasilając się zbiorami innych ważnych bibliotek miejskich i akademickich ulokowanych w bliskim sąsiedztwie WSG, o czym już wyżej wspomiano.

Komentarz:

- *ocena stopnia dostosowania bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku (sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne oraz ich wyposażenie, dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, niezbędnego księgozbioru, w tym udostępnionego przez inne biblioteki, także wirtualnie). W przypadku stwierdzenia braków w tym zakresie należy wskazać w jaki sposób braki te mają wpływ na jakość kształcenia oraz jakie efekty kształcenia nie zostaną osiągnięte;*
- *ocena bazy instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne oraz prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk;*
- *ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych;*
- *w przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio, efektów działań naprawczych, a także ocenić wpływ zmian infrastruktury na możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia i jego jakość.*

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura, jaką dysponuje Uczelnia, oraz zakres jej współpracy z zewnętrznymi instytucjami są właściwe dla realizacji procesu kształcenia na kierunku kulturoznawstwo.

Do uzyskania zakładanych celów i efektów kształcenia praktycznego w pełni przyczynia się Akademyka Przestrzeń Kulturalna posiadająca bogatą infrastrukturę wystawienniczą, salę widowiskową, studio nagrań i ciemnię fotograficzną. Budynki (w tym sale wykładowe, laboratoria językowe i stanowiska pracy w bibliotece) są dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Od utworzenia Instytutu Kulturoznawstwa w 2007 r. badania naukowe prowadzone na wizytowanym kierunku zostały zintensyfikowane, pomimo że studia II stopnia uruchomiono dopiero w poprzednim roku akademickim. Miały one charakter teoretyczno-interpretacyjny, historyczno-empiryczny oraz aplikacyjny i były głównie realizowane w zespołach, ale też jako indywidualne projekty badawcze, zwłaszcza kiedy wiązały się z finansowym wsparciem rozwoju naukowego. Od 2008 r. funkcję nadzorcą nad ich przebiegiem i poziomem oraz kierunkami rozwoju naukowo-badawczego, nad nawiązywaniem nowych kontaktów międzynarodowych w celu doskonalenia zadań z tego kręgu, a także rodzajami i wysokością wsparcia młodych pracowników pełni powołana w jednostce Rada Naukowa (złożona z własnych pracowników naukowo-dydaktycznych,

dyrektora Instytutu oraz kierowników zakładów). Jej rola polega też na dbaniu, aby rezultaty prowadzonych badań naukowych były wykorzystywane w procesie kształcenia na II stopniu o profilu ogólnoakademickim, aby angażować studentów do badań naukowych w celu umożliwienia im zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji przydatnych na stanowiskach zajmowanych przez wykształconych kulturoznawców oraz stworzenia im szansy podjęcia pracy naukowo-badawczej.

W Raporcie Samooceny podano następujące projekty zespołowe realizowane w Instytucie:

1. Tożsamość i wzajemne relacje między narodami Europy – interdyscyplinarny i międzynarodowy (przy współpracy Uniwersytetu Johanna Wolfganga Goethego we Frankfurcie nad Menem, Nordost-Institut przy Uniwersytecie w Hamburgu, Uniwersytetu Maryland oraz Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie), podzielony na 3 etapy: lata 2006-2011, kiedy realizowano 2 części projektu (pierwszą: pt. „Wzajemne postrzeganie a tożsamość narodu w przeszłości i teraźniejszości” zwieńczoną międzynarodową konferencją oraz wielojęzyczną publikacją *Narody w Europie. Tożsamość i wzajemne postrzeganie*, wydaną w uczelnianym wydawnictwie w 2007 r. oraz drugą: „Greece and Poland on the International Scene” zrealizowaną w 2009 r. przy współpracy Uniwersytetu Indianapolis w Atenach. Publikację wyników tego etapu prac badawczych w języku angielskim zlecono wydawnictwu uniijnemu w Luksemburgu. Obecnie (lata 2012-2015) realizowana jest 3 część trzecia projektu pt. „Małe narody w Europie. Kultura – tożsamość – sąsiedztwo”, której zakończenie przewiduje się w 2015 r. międzynarodową konferencją w Bydgoszczy oraz publikacją.

2. Ludzie Bydgoskiego Węzła Wodnego – badania prowadzone przy współpracy z Archiwum Państwowym w Bydgoszczy w ramach projektu finansowanego ze środków samorządu bydgoskiego. Ich efekty zostały opublikowane w zbiorowej monografii *Ludzie Bydgoskiego Węzła Wodnego. Materiały z projektu kulturoznawczego* wydanej w Bydgoszczy w 2008 r. przez Instytut Wydawniczy Świadectwo.

3. Wybitni twórcy polskiej kultury związani z dworem w Ślaboszewku – projekt badawczy z zakresu regionalnego dziedzictwa kulturowego (realizowany przy udziale Koła Naukowego Studentów Kulturoznawstwa, podobnie jak drugie przedsięwzięcie).

Wśród ostatnich przedsięwzięć naukowych Instytutu Kulturoznawstwa znalazły się projekty:

4. Konferencja naukowa „Kultura – od wizji do praktyki” (2012);

5. Projekt badawczy „Rynek pracy artystów i twórców w Polsce” (2012-2013);

6. Projekt „Diagnoza systemu kultury Bydgoszczy”.

Te zespołowe zadania badawcze wzbogacane są badaniami własnymi. W deklaracjach Uczelni przedstawiają się one dość rozległe, bo prowadzone są w zakresie: tożsamości kulturowej i narodowej (m.in. współczesnego obrazu Polski i Polaków w Szwajcarii, relacji kulturowych polsko-greckich w czasach nowożytnych), stereotypów etnicznych, subkultur miasta, historii kultury regionalnej, epistemologii i teorii poznania nauk humanistycznych, filozofii i socjologii kultury, współczesnego języka i obrazowania popkultury, ideologii i leksykografii (na przykładzie leksykografii NRD), estetyzacji różnych sfer życia, komunikacji międzykulturowej w gospodarce i dyplomacji, rekontekstualizacji tożsamości, obrazu narodów państw zaborczych w dziewiętnastowiecznej polskiej prasie narodowej, polityki kulturalnej, płci społeczno-kulturowej, kultury artystycznej i krytyki sztuki, praktyk teatralnych, historii i teorii filmu, medioznawstwa, kultury współczesnej, obrazów etnicznych małych narodów europejskich, polsko-niemieckich oraz polsko-litewskich stosunków kulturalnych, inter- i transdyscyplinarnych koncepcji kultury i jej badania. Ponadto w Raporcie Samooceny podano, że pracownicy Instytutu, zgodnie ze swoimi kompetencjami i zainteresowaniami, uczestniczyli również w zewnętrznych ogólnopolskich projektach badawczych wspieranych finansowo i organizacyjnie przez WSG. Ich dorobek naukowy przedstawiany jest na konferencjach i w tekstach kierowanych do druku w wydawnictwach

naukowych, znajduje też rozwinięcie w nauczaniu przedmiotów objętych programem studiów, a czasem także działaniach animacyjnych na rzecz regionu w zakresie upowszechniania osiągnięć i wyników badań naukowych oraz we współdziałaniu z innymi podmiotami aktywnymi na polu rozpowszechniania zdobyczy nauki, a także kulturalnego i społecznego rozwoju środowiska lokalnego. Wyrazem tych działań są konwersatoria „Społeczeństwo – Gospodarka – Kultura”, jak również rozmaite popularnonaukowe seminaria (m.in. 2 w latach 2011-2012 na temat roli i dziedzictwa RP RWE) i stała współpraca z Radiem Pomorza i Kujaw, w którego audycjach wielu pracowników Instytutu popularyzuje wyniki swoich ustaleń naukowych. Do tej pory Instytut opublikował 15 książek (w wykazie na s. 39-40 Raportu Samooceny, przy czym jedna praca została powtórzona, a artykuł *Humanistyka i filozoficzna hermeneutyka* zapisany jako pozycja zwarta; w innym miejscu raportu – s. 33 podano 7 pozycji opublikowanych w uczelnianym wydawnictwie), w tym większość redagowanych zbierających prace własnych pracowników i gości organizowanych w jednostce spotkań naukowych. Staraniem pracowników jednostki od 2010 r. ukazuje się rocznik naukowy „Heteroglossia – Studia Kulturoznawczo-Filologiczne” wydawany wraz z Katedrą Lingwistyki Stosowanej. Instytut przygotował też jeden numer kwartalnika naukowego „Kultura i Edukacja” (2010, nr 1) wydawany przez Ośrodek Badań nad Historią i Dziedzictwem poświęcony w całości I Zjazdowi Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego. WSG współwydawało także rocznik „Filo-Sofija”, którego redaktorem naczelnym był ówczesny wykładowca Instytutu Kulturoznawstwa.

W opinii Zespołu Oceniającego zbudowanej na podstawie rozmowy z kadrą Instytutu oraz oglądu wymienianych publikacji, także studiowania wykazów publikacji pracowników i ich realnego rozwoju naukowego wymieniane w dokumentacji projekty badawcze świadczą bardziej o **świadomości** nałożenia na pracowników obowiązku **ożywienia naukowego**, a także o **podejmowaniu inicjatyw o charakterze popularnym upowszechniających naukę niż o osiągnięciu akademickiego poziomu badań**. Ta ogólna ocena nie oznacza, że nie odnotowano pojedynczych osób o rokujących warsztatach badawczych.

W wiele wyżej wymienionych projektów badawczych aktywnie włączani są studenci (głównie w projekty podane w punktach 2,3,4).

Mimo podkreślania w Raporcie Samooceny znaczenia zespołowych przedsięwzięć badawczych **dorobek pracowników zaliczonych do minimum kadrowego nie wydaje się układać w spójną całość**. Stanowi on raczej wypadkową indywidualnych zainteresowań poszczególnych osób. Z wyłączeniem kilku pracowników jest on raczej skromny, często rozproszony, lub o charakterze sprawozdawczym (recenzje, omówienia rozwoju placówki i życia akademickiego, roli szkolnictwa prywatnego, albo przedstawiający życie kulturalne Bydgoszczy), w wielu wypadkach także nieokazały ilościowo, co przekłada się również na powolny rozwój kadry. Rozwój ów jest mizerny, mimo wdrożenia systemu motywacyjnego, którego kryteria przedstawiał dyrektor Instytutu podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym (pokonanie etapu w karierze naukowej, wydrukowane prace, artykuły przyjęte do druku z dobrymi recenzjami, konferencyjna aktywność – wygłoszone referaty, wysokie oceny w ewaluacji zajęć dydaktycznych).

Przede wszystkim brakuje informacji o afiliacji poszczególnych publikacji, co całkowicie uniemożliwia rozstrzygnięcie, które podane w Raporcie Samooceny publikacje naukowe powinno się zaliczyć w poczet osiągnięć wizytowanego kierunku, co jest istotną wątpliwością przy dużej liczbie kadry pracującej równolegle w innych placówkach naukowych.

Studenci kulturoznawstwa biorą udział w pracach 4 kół naukowych, tj. Studenckiego Koła Inicjatyw Innowacyjnych w Kulturze „Other Way”, Studenckiego Koła Literackiego WSG, Klubu Muzycznego WSG, nieformalnej Grupy Miłośników Kadru – klubu fotograficznego o formule otwartej, działającego przy Muzeum Fotografii WSG. W Raporcie Samooceny podano, że w bieżącym roku akademickim 2013/2014 planuje się uruchomić dalsze

inicjatywy: Klub Filmowy FILMOWNIA, Klub Artystyczny, Studenckie Koło Fotograficzne oraz Studenckie Koło Teatralne.

W Raporcie Samooceny podano informację o uregulowanych formach współpracy naukowej Instytutu Kulturoznawstwa z innymi uczelniami w Polsce i za granicą. Obejmuje ona regularną wymianę pracowników naukowo-dydaktycznych oraz studentów (głównie poprzez uczestnictwo w programie ERASMUS), wspólne badania naukowe, organizację wspólnych międzynarodowych konferencji. Lista instytucji, z którymi prowadzono współdziałania w latach 2006-2012 jest obfita: Kultur-Freizeit-und Sport Management) Reinhold-Würth-Hochschule Künzelsau (Niemcy); Institut für Soziologie und Kultur Johann Wolfgang Goethe Universität Frankfurt am Main (Niemcy); Department of Media and Film University of Wolverhampton (Wielka Brytania); Szkoła Kultury i Projektów Graficznych Uniwersytetu Nauk Stosowanych w Seinäjoki (Finlandia); Laboratoire de Philosophie et d'Histoire des Sciences – Archives Poincaré, Nancy; Université Nancy 2 – Centre National de la Recherche Scientifique (Unité Mixte de Recherche); University of Indianapolis w Atenach; Panteion University of Athens; Hellenic Society of International Law and International Relations oraz Hellenic UN Association.

Na spotkaniu z kadrami tak **szeroko zakrojonej współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi nie potwierdzono.**

Przy indywidualnych projektach niektórzy pracownicy Instytutu współpracowali naukowo z uczelniami krajowymi, m.in. ze środowiskami filozoficznymi i kulturoznawczymi Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Współpraca ta, sądząc z rozmowy z pracownikami, często przybiera formę konsultacji, jakie odbywają przedstawiciele młodej kadry zatrudnionej w Instytucie Kulturoznawstwa przystępujący do doktoratów oraz uczestniczący w seminariach prowadzonych przez znanych profesorów w ich macierzystych uczelniach.

W związku z tym, że wymogi rozwoju badań naukowych stawiane jednostce i jej pracownikom zaczęły mieć moc prawną dopiero od zeszłego roku akademickiego wraz z rozpoczęciem prowadzenia studiów II stopnia, niewielką aktywność naukową Instytutu Kulturoznawstwa w latach poprzednich należy uznać za wstępne przygotowanie do pełnego dostosowania się do akademickich reguł.

Studenci prowadzą szeroką działalność kulturalną i organizacyjną, efektem ich pracy są m.in. takie wydarzenia, jak:

- publikacja studentów „Ludzie bydgoskiego węzła wodnego” – młodzieżowy projekt kulturoznawczy, grant z UM Bydgoszczy;
- realizacja projektu „dziedzictwo kulturowe dworu w Ślaboszewku rodu Zdziechowskich”;
- udział w konferencji Kultura od wizji do praktyki – udział studenta z odczytem naukowym, oraz udział w organizacji konferencji, w tym m.in. w przygotowaniu gazety konferencyjnej;
- udział w konferencji Tendencje menadżerskie w animacji kultury, udział w panelu projektowym;
- uczestnictwo w Kongresie Studenckich Kół Naukowych, referat: Kulturowe uwarunkowania strategii promocji;
- projekt Rynek pracy artystów i twórców w Polsce – udział w badaniach terenowych. Studenci startują w imieniu fundacji i pozyskują środki z budżetu UM Bydgoszczy. Studenci

uczestniczą we wszystkich etapach organizacyjnych projektu od pomysłu aż po rozliczenie finansowe;

- festiwal SLAM JAM – połączenie poezji z hip-hop’em; pojawili się goście też z innych miast

- Classic in dubstep in progres –międzynarodowy projekt kulturalny;

- ULIC ART – debata twórców i studentów aktywnych i kreatywnych;

- Bydgoscy Ogarniacze Kultury – twórczość studencka na ulicach występy, malarze, teatry, muzycy, maski, wystawa fotograficzna, warsztaty taneczne.

Uczelnia stwarza możliwości działania w kołach naukowych, a także możliwość działalności organizacyjnej, jednak koła naukowe obok działalności kulturalnej, organizacyjnej powinny skupiać się na działalności naukowej, uczestniczeniu studentów w grantach badawczych, możliwości publikowania w czasopismach naukowych, a tych form udziału jest niedostatek.

Komentarz:

- *Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich;*
- *ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, oraz ocena udziału studentów w badaniach naukowych i w prezentacji / publikacji ich wyników;*
- *ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny;*
- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić ewentualną zmianę stopnia oddziaływania prowadzonych badań naukowych na proces rozwoju kierunku.*

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Rezultaty prac naukowych Instytutu Kulturoznawstwa znajdują się w stadium inicjalnym, aczkolwiek dokładane są starania w kierunku ich intensyfikacji oraz wykorzystania ich rezultatów w programie nauczania. Te, które już podjęto, ciągle mają raczej charakter popularny. Pracownicy deklarują, że sprzyjają one osiągnięciu efektów kształcenia zdefiniowanych dla programu nauczania na kierunku kulturoznawstwo. Jednostka umożliwia studentom udział w pracach badawczych poprzez organizację i wspieranie finansowe działalności kół naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Rekrutację na studia pierwszego stopnia na kierunku „kulturoznawstwo” prowadzi Uczelniana Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora WSG. Działa ona na podstawie Uchwały nr 14/2011/2012 Senatu Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia 6 marca 2012 r. Warunkiem przyjęcia na I rok studiów jest pozytywny wynik postępowania

kwalifikacyjnego, podpisanie umowy o naukę i uiszczenie opłat: rekrutacyjnej i wpisowej. Procedury rekrutacyjne są przejrzyste i respektują zasadę równych szans.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

System oceny postępów studentów jest przejrzysty i standardowy. Ocena nakładu pracy, wyrażana w punktacji ECTS jest prawidłowa. Przedłożone Zespołowi Oceniającemu do wglądu prace etapowe poświadczają obiektywizm ocen.

Studenci zgodnie potwierdzili, iż warunki zaliczenia zajęć, wraz z niezbędną literaturą oraz zakresem wymagań egzaminacyjnych, są im przedstawiane przez prowadzącego na pierwszych zajęciach, a następnie realizowane. Zaliczenia przeprowadzane są w różnej formie: testów, ćwiczeń praktycznych, prezentacji itd., sprawdzając zarówno wiedzę, umiejętności, natomiast kompetencje społeczne studentów sprawdzane są przez formy pracy studentów na zajęciach. Prowadzący określają jasne kryteria odpowiadające treściom przedmiotów i sprawiedliwie oceniają wiedzę i umiejętności. Studenci podczas spotkania wskazywali na przykłady zapraszania praktyków do prowadzenia zajęć, jednocześnie wskazywali, iż ich zdaniem takie zajęcia były dla nich szczególnie ciekawe i cenne i chcieliby, aby takie formy zajęć z udziałem praktyków były częstsze. Studenci wiedzą o możliwości skorzystania z egzaminu poprawkowego i egzaminu komisyjnego. Znają zasady postępowania określone w Regulaminie Studiów.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Realizowany w WSG program studiów kulturoznawczych jest kompatybilny z odpowiednimi studiami z zakresu cultures studies i media studies – prowadzonymi na uczelniach zagranicznych. Studenci WSG decydujący się na wyjazd na studia do innej uczelni lub wyjazd w ramach kursów intensywnych w ramach programu Erasmus są wspierani w zakresie organizacji pobytu przez Dział Spraw Międzynarodowych WSG. Jednostka ta pomaga w całościowej organizacji pobytu studenta za granicą począwszy od transportu, spraw organizacyjnych, administracyjnych po wskazanie osób kontaktowych, które otoczą studenta opieką już na miejscu. Możliwe jest wsparcie finansowe w ramach funkcjonujących stypendiów na WSG.

Uczelnia oferuje możliwości wyjazdu na międzynarodowe wymiany oraz praktyki, w ramach programu Erasmus. Uczelnia podejmuje działania związane z promocją i rekrutacją wyjazdów w ramach podpisanych umów, jednocześnie prowadząc studia dla studentów przyjeżdżających z zagranicy. Studenci - głównie z krajów wschodnich takich jak Ukraina, Rosja, w większości szybko się aklimatyzują, a także osiągają odpowiedni poziom języka, który umożliwia im zaliczanie przedmiotów, jednak uczelnia powinna kłaść większy nacisk na znajomość języka podczas procesu rekrutacji. Pomimo potwierdzanej przez studentów dobrej promocji wyjazdów: pocztą elektroniczną, poprzez plakaty, stronę internetową Uczelni studenci kierunku dotychczas brali udział w wymianach międzynarodowych w małej liczbie. Najczęstszymi argumentami, którymi studenci tłumaczą tak małe zainteresowanie wyjazdami zagranicznymi w ramach programu studiów jest aktywność zawodowa, brak czasu, względy finansowe a także rodzina.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System pomocy i opieki naukowej nad studentami ze strony kadry dydaktycznej nie budzi zastrzeżeń. Studenci korzystają z możliwości indywidualnych konsultacji. Relacje z nauczycielami akademickimi sprzyjają zatem rozwojowi naukowemu i zawodowemu studentów.

System działalności dziekanatów jest w opinii studentów skuteczny i dobrze zorganizowany, godziny otwarcia są dla studentów przystępne, a jakość obsługi jest oceniana wysoko pod względem merytoryczności a także uprzejmości.

Poziom nauki języków obcych studenci oceniają dobrze, zarówno dobór poziomu nauczania, który ich zdaniem odpowiada ich umiejętnościom jak również fakt, iż lektoraty zapewniają im naukę słownictwa specjalistycznego w zakresie kierunku. Zdaniem studentów prowadzący są w pełni przygotowani do prowadzonych zajęć.

Studenci pozytywnie ocenili proces dyplomowania.

Zapisy w Regulaminie Studiów stwarzają możliwość indywidualizacji studiów, studenci wskazują znajomość takiej możliwości, jednak z niej nie korzystają, gdyż nie mają takiej potrzeby. Wśród studentów *kulturoznawstwa* obecnych na spotkaniu z ZO tylko jedna osoba wskazywała na studiowanie w trybie indywidualnej organizacji.

Uczelnia posiada platformę internetową służącą do obsługi procesu dydaktycznego, studenci korzystają z niej głównie w celu uzyskania informacji na temat ocen z zaliczeń i egzaminów a także informacji na temat odbywających się zajęć.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA posiadali informację na temat Biura Karier i jego inicjatyw (działań promujących wymiany międzynarodowe, oferty staży, praktyk itp.), jednak jak twierdzą, rzadko z nich korzystają z uwagi na brak czasu, a także na stałą aktywność zawodową.

Pełne informacje na temat studiów, w tym również sylabusy są dostępne w Dziekanacie Wydziału, a także dostępne są na platformie internetowej Uczelni.

Zdaniem studentów informacje zawarte w opisach programów studiów są przejrzyste i zrozumiałe. W sylabusach znajdują się m.in.: zasady zaliczania konkretnych przedmiotów, materiały dydaktyczne wymagane w ramach nauki poszczególnych przedmiotów, zasady zaliczenia przedmiotów, cele kształcenia itp. Zalecane materiały dydaktyczne studenci uważają za przydatne, wspomagające osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej zgodnie z art. 175 ust. 4 Ustawy, dokonuje Komisja Stypendialna. Skład komisji stypendialnej jest zgodny z obecnie obowiązującymi przepisami Ustawy. Regulamin FPM obejmuje wszystkie świadczenia pomocy materialnej wymagane w Ustawie (Art. 173 ust. 1).

Kwoty stypendium Rektora dla najlepszych studentów są zdaniem studentów odpowiednio wysokie do wkładu pracy włożonego w osiągnięcie danych wyników. Wysokości stypendiów socjalnych oraz specjalnych i rektorskich są zatwierdzane przy udziale i zgodzie przedstawicieli studentów. Treść Regulaminu pomocy materialnej WSG, studenci mogą znaleźć w dziekanacie Wydziału oraz na stronie internetowej.

Uczelnia nie posiada własnych funduszy stypendialnych, jednak stosuje różne formy motywujące studentów, działających na rzecz rozwoju Uczelni. Studenci mają możliwość obniżenia czesnego za działalność na rzecz WSG, a także za różnego rodzaju działania, w tym angażowanie się w promowanie Uczelni mają możliwość otrzymywania „bonów” które mogą wykorzystywać na organizowane przez Uczelnię płatne szkolenia i studia podyplomowe. Zarówno możliwość obniżenia czesnego, jak również

Przedłożony podczas wizytacji wzorzec umowy uczelnia – student w sprawie odpłatności za studia jest sformułowany w sposób przystępny i zrozumiały, również studenci nie zgłaszali zastrzeżeń co do treści i formy zawieranych umów. Podpisywany jest przez wszystkich studentów kierunku ekonomia.

Studenci wypowiadali się o opiece naukowej, dydaktycznej i materialnej dobrze. Poziom

zadowolenia z oferowanej im oferty oceniają jako wystarczający. Ww. opiekę w wizytowanej Uczelni uważają, w większości, za odpowiednią i zgodną z ich oczekiwaniami, a także co znaczna część studentów uznała za istotne, iż stosunek ceny studiów do ich jakości jest bardzo dobry.

Studenci znają stanowisko opiekuna roku, który zostaje przypisany grupom rozpoczynającym studia (w celu wdrożenia ich w zasady działania Uczelni, udzielenia pomocy, rozwiązywania problemów itp.). Studenci korzystają z jego pomocy, jednak głównie w sprawach związanych z planem. W przypadku wystąpienia pewnych wątpliwości, zapytań dot. studiowania kontaktują się przede wszystkim ze starostami grup, później z opiekunem roku. Sytuacje konfliktowe na poziomie student – Uczelnia są bardzo rzadkie, i w przypadku takich zdarzeń dotychczas rozwiązywane były na poziomie administracyjnym Uczelni w sposób satysfakcjonujący studentów.

System rozpatrywania skarg studenckich polega na poinformowaniu o problemie najczęściej opiekuna, który ma za zadanie rozwiązać kłopotliwą sytuację. Studenci powyższy proces uważają za dobrze działający.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA jako mocne strony procesu kształcenia w Uczelni wskazali: wykwalifikowaną kadrę dydaktyczną oraz dobry kontakt z prowadzącymi, którzy traktują studentów partnersko. W opinii studentów ważnym elementem jest znaczna liczba miejsc parkingowych oraz dobra komunikacja z innymi częściami miasta Bydgoszczy. Studenci podkreślali, iż mają możliwość wpływania na program studiów, dzięki czemu zapraszani są praktycy, którzy prowadzą zajęcia. Studenci *kulturoznawstwa* podkreślali, iż dobrze by było aby udział praktyków w prowadzeniu zajęć był jeszcze większy, gdyż zajęcia te uważają za bardzo rozwojowe i szczególnie przydatne dla przyszłej pracy w zawodzie związanej z kierunkiem.

Studenci podczas spotkania ocenili pozytywnie kompletność zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) informacji.

W ramach prowadzonych zajęć studenci otrzymują na pierwszych zajęciach wymagania a także zakres obowiązującego materiału, wymagania te są konsekwentnie przez prowadzących zajęcia realizowane. Zdaniem studentów większość przekazywanych treści jest, i będzie im przydatna i wykorzystywana w przyszłej pracy zawodowej. Studenci podczas spotkania przyznali jednak oni, że mogą być one pomocne w przypadku nieadekwatnych wymagań prowadzących zajęcia podczas zaliczeń przedmiotu, dotychczas nie było potrzeby korzystania z sylabusów w takich celach. W ramach prowadzonych zajęć studenci otrzymują na pierwszych zajęciach wymagania a także zakres obowiązującego materiału, wymagania te są konsekwentnie przez prowadzących zajęcia realizowane. Zdaniem studentów wymagana literatura przez prowadzących jest właściwie powiązana z treściami jakie są im przekazywane na zajęciach. Ich zdaniem prowadzący są odpowiednio przygotowani zarówno merytorycznie, jak również pedagogicznie do prowadzenia zajęć.

Samorząd Studentów dysponuje własnym biurem, wyposażonym w odpowiedni sprzęt biurowy. Członkowie Samorządu mają możliwość korzystania z telefonów i sprzętu biurowego. W ocenie członków samorządu fundusze są wystarczające do prowadzenia aktywnej działalności na rzecz środowiska studenckiego. Samorząd ocenia współpracę z władzami Uczelni jako bardzo dobrą. Samorząd Studencki WSG jest bardzo zaangażowany w życie kulturalne Uczelni, a także miasta Bydgoszczy.

Komentarz:

- *Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę*

kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia;

- ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu kształcenia);
- ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandardyzowane;
- ocena możliwości mobilności studentów stworzonych przez plan studiów i organizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, kraju jak i za granicą;
- ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy);
- ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomagania studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość;
- ocena kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) i ich przydatności studentom w procesie uczenia się. Ocena przydatności zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia;
- ocena mechanizmów motywujących studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności;
- ocena zakresu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom ocenianego kierunku studiów. Ocena działalności uczelni/jednostki wspierającej rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów;
- opinie studentów prezentowane podczas spotkania z zespołem oceniającym, wskazywane przez nich mocne i słabe strony procesu kształcenia, poziom zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej;
- ocena poziomu zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej oraz sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów;
- w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, efekty działań naprawczych, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji są przejrzyste i nie budzą zastrzeżeń.

2) System oceny studentów zobiektywizowany, jest znany studentom, a także dla nich zrozumiały i w ich odczuciu sprawiedliwy. Studenci mają dobry kontakt z prowadzącymi i oceniają ich wysoko

3) Uczelnia sprzyja mobilności studentów. Uczelnia umożliwia studiowanie również studentom z zagranicy jednak ze względu na różnice językowe powinna stosować kryteria rekrutacji umożliwiające dokonanie wyboru właściwych kandydatów ze względu na znajomość języka

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej znacząco sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów.

4) Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,

Obecnie stosowany w Uczelni Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia to: działania o charakterze instytucjonalnym, merytorycznym (podnoszenie kompetencji kadry, doskonalenie procesu przekazywania informacji ISAPS, ONTE), działania zw. z programem kształcenia oraz działania legislacyjne. System ten został wdrożony Uchwałą Senatu nr 194/02 Senatu z dnia 30 września 2008 r. w sprawie wprowadzenia w WSG wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W roku akademickim 2010/2011 zarządzeniem Rektora z dn. 26 października powołano Zespół ds. Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Uchwałą Kolegium WSG (z późn. zm.) koordynatorów grup kierunków. Ostatnie modyfikacje w funkcjonowaniu WSZJK zostały wprowadzone Uchwałą Senatu nr 20/2011/2012 z dn. 25 września 2012 r. w sprawie wprowadzenia w WSG w Bydgoszczy Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zgodnie z ww. Uchwałą WSZJK ma na celu dostarczenie instrumentów m.in.: doskonalenia jakości kształcenia, kształtowania postaw projakościowych wśród nauczycieli akademickich, oceny jakości procesu dydaktycznego, kontroli procesu dydaktycznego, prowadzenia polityki kadrowej oraz uzyskania konkurencyjności oferty edukacyjnej. WSZJK swoim działaniem obejmuje: misję i strategię Uczelni, procedurę rekrutacji i kwalifikacji, programy kształcenia, organizację procesu kształcenia, zasady oceny studentów, ocenę nauczycieli akademickich, warunki studiowania, dokumentację procesu dydaktycznego, ankietyzację studentów, opiniowanie programów kształcenia przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, system ewidencji prac dyplomowych, system antyplagiatowy, system informowania studentów o wynikach zaliczeń, egzaminów itp., badanie losów absolwenta oraz zarządzanie jakością kształcenia.

Ocena organizacji procesu kształcenia dotyczy m.in.: realizacji planów studiów, organizacji praktyk, warunków realizacji procesu dydaktycznego, systemu informowania studentów o rozkładach zajęć. Ocena nauczycieli akademickich zawiera: prowadzenie badań naukowych, hospitację zajęć dydaktycznych, działalność organizacyjną i ankietyzację studentów. Tak więc stwierdzić można, że na uczelni istnieje – gdyż posiada rozwiązania spisane w dokumentach - system zapewniania jakości kształcenia. Składa się on z wielu szczebli i procedur. Komisje i zespoły do spraw jakości kształcenia funkcjonują na szczeblu uczelni i na szczeblu ocenianej jednostki. Jednak – w obliczu bardzo wielu błędów i niedoborów w koncepcji kształcenia, sformułowaniu efektów kształcenia, w dokumentacji programu kształcenia (patrz kryterium drugie, trzecie, czwarte) uznać go należy obecnie za wysoce nieefektywny, gdyż pozwolił na powstanie tak rażących uchybień. ZO uważa również, że struktura tego systemu jest zbyt skomplikowana i nieprzejrzysta. Sami pracownicy zaangażowani w prace WSZJK na spotkaniu ZO mieli duże problemy z identyfikacją poszczególnych ciał (komisji, zespołów), swego własnego w nich uczestnictwa oraz zakresu działania poszczególnych elementów WSZJK. Eksperti PKA stoją na stanowisku, iż należy niezwłocznie uprościć strukturę systemu, mocniej doprecyzować zakres działania poszczególnych zespołów oraz w bardziej precyzyjny sposób ustalić zasady ich współpracy pomiędzy sobą oraz podnieść efektywność wszystkich ciał WSZJK, tak aby zagwarantowały właściwe funkcjonowanie kształcenia na ocenianym kierunku (w szczególności opisy

specjalności, jakość sylabusów oraz dobór kadry do minimum kadrowego oraz przydziału zajęć odpowiedniego do profili naukowego / zawodowego poszczególnych pracowników).

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W działania WSZJK zaangażowane są różne grupy interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, jednak trudno mówić o jednakowym lub podobnym zaangażowaniu wszystkich wymienionych grup. Najaktywniej działają w ramach WSZJK pracownicy dydaktyczni, szczególnie jednak funkcyjni, prorektor Wyższej Szkoły Gospodarki, dyrektor instytutu, kierownik katedry. Pozostali pracownicy orientują się w działaniach WSZJK, lecz nie zawsze są nim w sposób bezpośredni objęci. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia tylko w nikłym stopniu obejmuje interesariuszy zewnętrznych, pracodawcy byli proszeni o konsultacje przy tworzeniu programów kształcenia według KRK. Nie są jednak stałymi członkami ciał WSZJK, nie uczestniczą w sposób stały w jego pracach, nie ma także ciała doradczego złożonego z pracodawców, które wspomagałoby Uczelnię w jej działaniach na rzecz budowy kultury jakości. Podobnie rzecz się ma w przypadku absolwentów. Uczelnia co prawda rozpoczęła monitorowanie losów absolwentów, jednak ma ono obecnie ograniczony charakter i nie wnosi wiele do np. zmian programowych. Także studenci jako interesariusze wewnętrzni, choć w sposób istotny objęci działaniami WSZJK, o czym poniżej, są reprezentowani nielicznie w wydziałowych gremiach systemu zapewnienia jakości kształcenia (jednak studentka) i nie mają istotnego wpływu na działania WSZJK.

Natomiast wiele działań w obrębie WSZJK skierowanych na polepszenie jakości procesu dydaktycznego oraz komunikacji pomiędzy uczelnią (pracownikami) a studentami ocenić należy pozytywnie:

O metodach weryfikowania efektów kształcenia, które zakładają poszczególne przedmioty studenci informowani są podczas pierwszych zajęć (jest to obowiązek nauczyciela) oraz poprzez sylabusy publikowane na platformie e-learningowej „e-WSG”. Uczelnia prowadząc działania promujące uruchomiła stronę internetową – www.kształcenie.byd.pl, na której pojawiają się informacje na temat funkcjonowania systemu KRK, punktów ECTS oraz prezentuje się tzw. „słownik kształcenia”. Wyniki badań prowadzonych w ramach działań związanych z doskonaleniem jakości kształcenia są przedstawiane na spotkaniach ze studentami, w ramach zebrań Instytutu, w ramach bezpośrednich spotkań z nauczycielami, których zajęcia podlegały ocenie studenckiej oraz na posiedzeniach Senatu.

Opinie studentów o jakości kształcenia prowadzonego na Wydziale pozyskiwane są głównie za pomocą badań ankietowych. W Uczelni opracowano jednolity wzór kwestionariuszy ankiet, co umożliwia i ułatwia porównywanie wyników. Zebrane dane podlegają analizie statystycznej, a jej wyniki przekazywane są do kierowników jednostek organizacyjnych i są omawiane z poszczególnymi nauczycielami akademickimi.

Kierunek *kulturoznawstwo* to kierunek na którym liczba studentów nie jest duża, więc Uczelnia ma możliwość prowadzenia indywidualnych rozmów ze studentami na temat zadowolenia z procesu kształcenia, również studenci doceniają tego typu działania, jednak jak podkreślają podstawowym wymogiem jest informacja zwrotna na temat wyciąganych przez Uczelnię wniosków z przeprowadzanych badań zadowolenia studentów z procesu kształcenia. Samorząd Studencki odgrywa znaczną rolę w polityce Uczelni, studenci mają możliwość wypowiadania się w najważniejszych sprawach, które dotyczą studiów, a także mają swoją reprezentację w organach kolegialnych.

Komentarz:

- Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiąganych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;
- ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia a także oczekiwań rynku pracy. Ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia;
- ocena systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian;
- ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/ jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie optymalizacji osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy;
- w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeżeli były sformułowane poprzednio, ocenić dokonane zmiany i ich efekty;
- w przypadku dokonania oceny kierunku/akredytacji jednostki przez zagraniczną instytucję akredytacyjną – należy przedstawić stanowisko w sprawie wykorzystania wyników tej oceny w podnoszeniu jakości kształcenia.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	-	-	+	+/-	+/-	+/-
umiejętności	-	-	+	+/-	+/-	+/-
kompetencje społeczne	-	-	+	+/-	+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
 - - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) WSZJK został ukonstytuowany zgodnie z obowiązującymi w polskim szkolnictwie wyższym wymaganiami prawnymi. Struktura WSZJK jest zbyt skomplikowana i nieprzejrzysta, co nie ułatwia działania WSZJK. WSZJK jest mocno nieefektywny, jego działanie nie zapobiegło wielu rażącym błędom w kształtowaniu koncepcji programu kształcenia oraz lukom w dokumentacji programu kształcenia a także nieprawidłowości w doborze kadry do zajęć dydaktycznych.

2) WSZJK obejmuje zarówno interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Interesariusze zewnętrzni angażowani są w działania WSZJK tylko sporadycznie. Podstawową grupą tworzącą WSZJK są pracownicy dydaktyczni, przede wszystkim osoby funkcyjne. Studenci są stosunkowo ważnym elementem informacji o jakości kształcenia dla Uczelni, zgodnie z wymogami ustawowym studenci są członkami organów kolegialnych uczelni oraz siadają w komisjach związanych z jakością kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku			X		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji				X	
3	program studiów					X
4	zasoby kadrowe					X
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ⁵				X	

⁵ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Uwagi krytyczne zaprezentowane powyżej nie pozwalają na stwierdzenie, że kształcenie na kierunku kulturoznawstwo może prowadzić do uzyskania przez studentów zakładanych efektów kształcenia, gdyż już te sformułowane zostały wadliwie. Także sam program kształcenia (jego różne ścieżki) obarczone wadą podstawową, niestarannie przygotowanymi efektami kształcenia, nie może zostać oceniony jako poprawny. Nie jest to przesłanką do harmonijnego rozwoju ocenianego kierunku. Ta więc Zespół Oceniający PKA stwierdza, że WSZJK w obecnej postaci nie jest instrumentem, który umożliwiałby uzyskanie zakładanych efektów kształcenia oraz gwarantował właściwy rozwój ocenianego kierunku. Wykazane w powyższych partiach raportu bardzo poważne, wręcz rażące błędy w sformułowaniu efektów kształcenia, ich przyporządkowaniu do obszaru wiedzy, dziedzin nauk oraz dyscyplin naukowych, a także nieprawidłowości w konstrukcji programu kształcenia, braki w dokumentacji oraz stan kadry, która nie spełnia wymagań sformułowanych w aktach prawnych je regulujących wskazują na wysoką nieefektywność funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Do obszarów, na których WSZJK działa prawidłowo, można zaliczyć dbałość o infrastrukturę oraz wsparcie studentów.

Po zapoznaniu się z odpowiedzią Władz Uczelni ZO PKA nie znalazł argumentów na podwyższenie oceny w żadnym kryterium cząstkowym.

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Tabela nr 3

	Stopień spełnienia kryterium
--	------------------------------

Kryterium	Wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					